27ᵐᵒ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7454   28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1910   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   10 Novembre 1910 27me année N. 7454

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳԻՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجە يومى وسياسى غزتە
صاحب امتيازى قرەكين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ՉԽԵՂԱԹԻՒՐԵ՛ՆՔ ԱՄԷՆ ԲԱՆ

Ազատամարտ ալ զառանցել սկսած է։ Այս վիճակին մէջ անշուշտ դժուար է իրեն խօսք հասկցնել, բայց փորձենք, գոնէ խղճի հանդարտութեան համար։

Իր երէկի թիւին մէջ կ'երազէ թէ Մայր Դիւանը Ազատամարտի յայտնութիւններէն ճարահատեալ իր անդամներէն մէկուն՝ Երուանդ Օտեանի բերնով Արեւելքի մէջ յայտարարած է որ ինք չորեքշաբթի օր որոշած է ուրբաթ օրուան նիստը կարգապահութեամբ կատարելու համար ոստիկաններ բերել տալ։

Արդ, ատանկ բան չի կայ։ Իրողութիւնը ես ինքնաբերաբար պարզեցի, որովհետեւ տրուած որոշումը ո և է գաղտնիք մը չէր։ Դիւանը գործին մէջ դեր չունի, մանաւանդ որ ուրբաթի նիստէն ի վեր, այսինքն՝ այդ յօդուածը գրած ատենս, և ո՛չ մէկ դիւանի անդամ տեսած էի։

Մտացածին ենթադրութիւններու վրայ հիմնուելով պէտք չի կայ մտքերը պղտորելու ճգնիլ։

Ազատամարտ իր զառանցանքները շարունակելով կը գրէ .

«Վերջին ամենաստոյգ տեղեկութեան մը համաձայն, անպատկառ և բացարձակ սուտ մըն է Պ. Երուանդ Օտեանի գրութեան այն մասը՝ թէ Մայր-Դիւանը ժողովի սկսելէն ետք հարկ չէ տեսած ոստիկան բերելու, նկատելով որ հանդարտութիւնը ոեւէ կերպով չէր խռովուած և երեսփոխանները ազատօրէն կուգային իրենց պաշտօնը կատարելու»։

Արդ, իմ յայտարարութեանս մէջ «անպատկառ և բացարձակ սուտ» չկայ։ Այդ ապրանքէն չգտնուիր իմ քովս։ Եթէ Մայր-Դիւանը իմ ներկայութեանս անպատճառ ոստիկան բերել տալու որոշում տար, ժողովը գումարուած ատեն, և ես ալ համամիտ գտնուէի, այդ իրողութիւնն ալ, առանց ծածկելու, պիտի պատմէի յօդուածիս մէջ։ Բայց ատանկ բան չեղաւ։ Եւ երբ ես ժողովէն մեկնեցայ, այսինքն գրեթէ դադարէն անմիջապէս ետքը, երբ Պ. Հ. Սրամեանց իր պերճախօսութեան ափիոնն ու խաշխաշը կը թափէր մեր գլխին, ոստիկան չնշմարեցի փողոցը։ Իրա՛ւ է թէ ո և է դէպք չէր պատահած տակաւին։

Հետեւաբար անպատկառ սուտը Ազատամարտն է որ կը խօսի, երբ կը փորձէ զիս ստախօս ցոյց տալ։

Բայց այն լուսնոտի չզգաստութիւնը որուն մատնուած է այդ թերթը քանի մը օրէ ի վեր, կը բացատրէ իր այս ընթացքը։

⁂

Զուարճալի է նաեւ Ազատամարտ երբ նոյն թիւին մէջ Ատելութեան, Անիշխանութեան, և Բռնի Ուժի փաստաբաններ կը կոչէ իրեն համակիր չեղողները, երբ թէ մենք ըլլայինք ամէն օր ատելութիւն քարոզողը, երբ թէ մենք ըլլայինք ազգը անիշխանութեան մատնելու ճղակոտոր ջանքեր ընողը, երբ թէ մենք ըլլայինք բռնի ուժ գործածողը Քէչեանի, տօքթ. Սեզրոսեանի, Էքսէրճեան քահանայի, Ինճէեան վարդապետի և ուրիշ շատերու դէմ։

Երբ թերթ մը խեղաթիւրումը այս աստիճանի կը հասցնէ, երբ ժողովուրդը մոլորեցնելու համար այս աստիճան կեղծելու տխուր քաջութիւնը կ'ունենայ, ա՛լ ամէն բան կարելի է յուսալ իրմէ։

Ու բոլոր այդ խեղաթիւրումները, «դաւադրութեան», «դաւաճանութեան» զաւեշտական կեղծ իրարանցումը կ'ըլլան միմիայն մէկ գըլխաւոր նպատակով. այն է՝ Ազգ. Ժողովի նիստերը դռնբաց ընել տալ։

Ինչու համար սակայն։

Եթէ Ազատամարտի մարդիկը պիտի գան հանդարտիկ ունկնդրելու ժողովին, ի՛նչ օգուտ ատոնց ներկայութենէն ամբոխավարներուն համար։ Այդ «ժողովուրդ»ը այն ատեն օգտակար կրնայ ըլլալ և բանի մը ծառայել երբ գործնական կերպով միջամտէ ժողովին վիճաբանութեան, երբ ընդդիմադիր երեսփոխանները ծեծէ կամ խոշտանգէ, վերջապէս երբ իր կամքը քալեցնէ, ճնշում բանեցնէ։ Ազատամարտի «ժողովուրդ»ը ասով միայն կրնայ իր ներկայութիւնը օգտակարապէս գործածել։ Բայց ահա՛ նոյն թերթը կը հաւաստէ թէ՝ Պոլսոյ զանազան թաղերէն խումբ մը երիտասարդներ՝ յայտնելով որ կը խոստանան ամէն կերպով հսկել և երաշխաւորել ուրբաթ օրուան Ազգային Ժողովի առթիւ հաւաքուող ժողովուրդին մէջ կարգապահութիւնը, կը պահանջեն որ ժողովը դռնբաց ըլլայ։

Արդ, նորէն կը կրկնեմ, անիմաստ բան է հինգ վեց հարիւր հոգի հաւաքել տեղ մը երբ այդ բազմութիւնը ո և է «գործ» չպիտի տեսնէ, այլ պիտի գոհանայ բակէն դիտելով պատուհաններ՝ որոնց ետեւ մարդիկ պատասխանատուութիւններ կ'ընեն։ Բակէն կ'ըսեմ, որովհետեւ ժողովասրահին մէջ անկարելի է քանի մը հարիւր հոգի սղմեցնել։

Չէ՛, այդպիսի ճիղճ արդիւնքի մը համար չարժեր ի՛նպաստ «դռնբաց»ի այնքա՛ն մոլեգին պայքար մը մղել։

Ձեր բո՛ւն նպատակը յայտնեցէ՛ք պարոն «անկեղծ»ներ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ ՎԱՒԵՐԱԹՈՒՂԹ ՄԸ

ԶԱՐՍԱՆՃԱԳԻ ՀԱՅՈՑ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Քաղ. Ժողովին սեղանին վրայ կը գտնուէր Զարսանճագի հողային հարցը, որուն հետեւանքով վաթսուն գիւղերու մէջ սփռուած 25,000 Հայ գիւղացիներ մէկ օրէն միւսը կը վտարուէին իրենց տուներէն, այգիներէն և հողերէն։ Վարչութեան անդամ Արամ էֆ. Հալաճեան, որ մասնաւորաբար ի՛նք ստանձնած էր այս գործին հետապնդումը, Պատրիարքարանի հին դիւանաթուղթերուն մէջ յաջողած է գտնել տալ թանկագին «թօքիւման» մը, որ ամէն տարակոյս կը փարատէ և կը վաւերացնէ Հայոց իրաւունքը։

Ահաւասիկ այդ վաւերաթուղթը զոր Արամ էֆ. Հալաճեան մեզ յանձնած է.

«Երզնկայի գաւառին Զարսանճագ գաւառակին հայ բնակիչները քանի մը իսլամ աղաներու մասին աւելի երեք տարի առաջ ուղղակի կերպով, ինչպէս նաեւ Հայոց Պատրիարքարանին միջոցով բողոքի հանրագրութիւններ մատուցած էին Բ. Դրան։ Այն ատեն Բարձրագոյն Խորհուրդը (Մեճլիսի վալա) խնդիրը նկատի առնելով տեսաւ որ այս բողոքներուն ամփոփումը լոկ անձնական իրաւունքի վերաբերող կարգ մը դատերէ կը բաղկանայ, սակայն անոնց մէջ պատժական դատարաններու վերաբերող խնդիրներ ալ ըլլալով՝ խնդիրին քննութիւնը յանձնուեցաւ Էրզրումի կուսակալութեան, որուն կցուած էր Երզնկայի գաւառը։ Հոն թէեւ պէտք եղածը կատարուած է, սակայն քննութիւններուն տեղեկագրուած արդիւնքը անզօր էր լռեցնելու բերնէ բերան շրջող զրոյցները և եղած գանգատները թէ Զարսանճագի աղաները ազդեցութիւն կը բանեցնեն և ժողովուրդը իրենց հնազանդեցնելու կը ստիպեն։ Ուստի պէտք ըլլալով կատարեալ ու մասնաւոր կերպով հսկել ու քննել բնակիչներուն պէտքերը, կայս. իրատէի մը համաձայն՝ Բ. Դրան կողմէ գնդապետ Շահին պէյ, Պատրիարքարանի կողմէ Պետական Խորհրդի օգնական Սարգիս էֆ., և ոստիկանական նախարարութեան կողմէ հարցաքննիչ դատաւոր մը մասնաւոր հրահանգով ղրկուեցան Զարսանճագ։ Կուսակալութեան կեդրոնին մէջ յիշեալ պաշտօնեաներուն ընկերացած է կալուածահամարի տնօրէնը և այս յանձնաժողովը պէտք եղած քննութիւնները կատարելէ և աւարտելէ ետք անցեալ տարուան վերջերը Պոլիս վերադարձած է։ Այս յանձնաժողովին տեղեկագիրը և հարցաքննութիւններու գիրը, որ ներկայացուած էր Բ. Դրան, Բարձրագոյն Խորհուրդին մէջ նկատողութեան առնուեցաւ և անոնց պատասխանատուութեան մէկ մասը խորհրդակցութեան դրուելով թէեւ որոշում տրուեցաւ, սակայն անոնց գործադրութիւնը յետաձգուեցաւ պատժական դատարանին յանձնուած քանի մը դատերուն ըստ կայս. պատժական օրինագիրքին քննութեան ելքին։ Այս միջոցիս Պետական Խորհուրդը և «տիվանը ահքեամը ատլիէ»ն կազմուած ըլլալով, այս քննութիւններուն մէջ պատժական դատարանին վերաբերող խնդիրներուն թուղթերը ըստ օրինի ղրկուեցան «տիվանը ահքեամը ատլիէ»ի, իսկ վարչական խնդիրներու վերաբերող թուղթերն ալ Պետական Խորհուրդին վարչական ճիւղին յանձնուեցան։ Ուստի «տիվանը ահքեամը ատլիէ»ի յանձնուած խնդիրներուն քննութիւնը անոր թողլով, գործին Պետական Խորհուրդին վերաբերող մասը հետեւեալ կերպով խորհրդակցութեան դրուեցաւ։ Տեղեկագրուած քննութիւններուն պատժական դատավարութեան վերաբերող մասը հանելով միացեալը չորս հատուածի կը բաժնուի։ Առաջին, աղաներուն ժողովուրդէն գանձած կալուածի վարձքը և աղաներուն ունեցած տուրքի պարտքը և Զարսանճագի մէջ չորս վաշտ զինուոր բնակեցնելու և զօրանոց մը շինել տալու խնդիրը։ Երկրորդ, ժողովուրդին բնակարաններուն և անոնց մասերը կազմող այգիներու և պարտէզներու վրայ աղաներու սեփականութեան իրաւունքին պահանջը։ Երրորդ, Զարսանճագի ժողովուրդին համար պէտք եղող հողերու խնդիրը։ Չորրորդ, Զարսանճագի գաւառը Երզնկայէն բաժնելով Տիարպէքիրի կուսակալութեան Մամուրէթ-իւլ Ազիզ գաւառին միացնելու խնդիրը։ Այս կէտերու մասին խորհրդակցութիւն կատարուելով՝ 1284 տարուան Րէճէպ ամսուն մէջ Բարձրագոյն Խորհուրդը որոշած էր որ, ասկէ ետք աղաներուն կողմէ ժողովուրդէն կալուածի վարձք չգանձուի և աղաներու տուրքի պարտքը ներուի, խնդրուած զինուորները ղրկուին և կայս. Դ. զօրաբանակը զօրանոցին տեղը որոշելով շինել տայ զայն։ Այս որոշումները կայս. Իրատէով հաստատուած ըլլալով, անոնք պէտք է շուտով գործադրութեան դրըուին։ Կատարուած քննութիւնները ցոյց կուտան որ, Զարսանճագի ժողովուրդին բնակած տուներուն գետինը աղաներուն սեփականութիւնը չէ և թէեւ այդ ժողովուրդինն ալ չէ, սակայն այդ տուները շինուած և պարտէզներու և այգիներու ծառերը տնկուած են ժողովուրդին ձեռքով. ուստի արդարութեան հակառակ է աղաներու կողմէ տուներու, պարտէզներու և այգիներու վրայ կատարուած ոտնձգութիւնը և անոնց մէջ բնակող ժողովուրդին նեղութեան ենթարկուիլը։ Քանի որ տուներու մէջ հիմակուան տէրերը իրենց մեծ հայրերէն ժառանգած են զանոնք. ուստի վերջնականապէս պէտք է արգիլել աղաներուն ոտնձգութիւնը և յիշեալ տուները, պարտէզներն ու այգիները պէտք է թողուլ հիմա անոնց մէջ բնակող ժողովուրդին ձեռքը։ Ասկէ զատ Զարսանճագ գաւառին Բերրի գիւղախումբին մէջ գտնուող իններսուն երեք խանութին 32ը յիշեալ գիւղախումբին մզկիթին վաքֆ եղած են, մնացեալները ժողովուրդին սեփականութիւնն են. ուստի աղաներուն կողմէ այս խանութներուն վրայ ոտնձգութիւն չկատարուելու համար տեղւոյն մէջ տրուած որոշումը, իրաւունքի համաձայն ըլլալով, պէտք է գործադրութեան դրուի և այդ կալուածները միայն հիմակուան իրենց տէրերուն ձեռքը և պէտք եղածը ծանուցուի Զարսանճագ։ Շէրիի դատարանին կողմէ սեպհականութեան վաւերաթուղթեր տըրուելու համար։ Գալով հողային սեփականութեան խնդրին, Զարսանճագի հողերուն մէկ մասը աղաներու սեփականութեան տակ գտնուած են հին եւ նոր օրինաւոր մուրհակներով և մէկ մասը «հաքքը քարար»ով (այսինքն երկար ատենէ ի վեր այդ հողերուն վրայ հաստատուած ըլլալով)։ Ուստի ըստ օրինի կարելի չէ բան մը ըսել այս հողերուն սեփականութեան մասին։ Սակայն Զարսանճագի ժողովուրդը անկախաբար հողի մը սեփականատէրը չէ և Զարսանճագի մէջ ո՛չ ոք իր շահին համար կրնայ հողագործութիւն ընել, այլ հողերու սեպհականատիրութիւնը միայն աղաներու յատուկ եղած է։ Այս վիճակը ժողովուրդին յառաջդիմութեան, բարեկեցութեան ու հարստութեան արգելք է, ուստի եղած գանգատները արժանի են նկատառման։ Կայսեր արդարասիրութեան շնորհիւ պէտք է ժողովուրդին օրինաւոր իրաւունքները պաշտպանուին և միեւնոյն ատեն երկրին հարստութեան արգելք եղող ամէն տեսակ վարմունքներ պէտք է բարձուին։ Արդ, աղաներուն օրինական իրաւունքները պէտք է պահպանուին, սակայն որպէսզի ժողովուրդն ալ կարենայ սեփականատիրութեան իրաւունքին արժանանալ և իր կարօտութիւնն ու պէտքը գոհացնէ, ուստի կատարուած քննութիւններու վրայ Սարգիս էֆ. կը յայտարարէ և իր խորհրդածութիւնները պարունակող թուղթին մէջ կ'ըսէ թէ՝ Զարսանճագի գաւառակին մէջ բացի այն հողերէն, որոնք աղաներու սեփականութիւնն են, օրինաւոր մուրհակներով կան նաեւ բազմաթիւ անմշակ հողեր, որոնք եթէ աճուրդի հանուին, աղաները իրենց հարստութեան ու ազդեցութեան շնորհիւ կրկին տէր պիտի դառնան անոնց ինչ որ բուն նպատակը, պիտի վտանգէ։ Այս անտեղութեան առաջքը առնելու համար տեղական կառավարութիւնը պէտք է այդ հողերը արդարասիրութեամբ առանց խտրութեան Զարսանճագի իսլամ և քրիստոնեայ բնակիչներուն մէջ բաժնէ, «թափու»ի մուրհակներն ալ ձրի կերպով տայ։ Զարսանճագ գաւառակը մօտ ըլլալով Մամուրէթիւլ Ազիզի գաւառին, դիրքի տեսակէտով աւելի յարմար է որ յիշեալ գաւառակը այդ գաւառին կցուի. ուստի 1285 թըւականէն սկսեալ յիշեալ գաւառակը Էրզրումի կուսակալութենէն զատուելով կը կցուի Տիարպէքիրի Մամուրէթիւլ Ազիզ գաւառին։ Զարսանճագ գաւառակին կեդրոնը, որ Բերդք գիւղն է գաւառակին եզերքը և իրեն կցուած գիւղերէն հեռու տեղ մըն է, մինչդեռ Բերրի գիւղը գաւառակին ամէն կողմին հետ յարաբերութիւն և կարեւոր դիրք մը ունի, ուստի գաւառակին կեդրոնը պէտք է յիշեալ գիւղին մէջ հաստատուի, ինչ որ կատարուած քննութիւններու արդիւնքին համաձայն է։ Տիարպէքիրի կուսակալութեան պէտք է հրահանգ տրուի, որպէսզի յիշեալ գաւառակին անդորրութեան ու ապահովութեան, ժողովուրդին ամէն կերպ պէտքերուն, աղաներու կողմէ նոյն իսկ ամենայետին անհատի մը դէմ բռնութիւն չկատարուելով հայրենակցական իրաւունքին յարգուելուն հոգ տարուի և կայս. բանակին հետ խորհրդակցաբար զօրանոցին շինութիւնը գըլուխ հանուի։ Նոյնպէս Էրզրումի կուսակալութեան ծանուցուի յիշեալ գաւառակին իրմէ անջատուիլը. Կալուածահամարի և պետական գանձին վերաբերող խնդիրներուն կարգադրութեան համար Ելմտական Նախարարութեան և կալուածահամարի վարչութեան, զինուորներու առաքումին և զօրանոցի շինութեան մասին ալ տեղեկութիւն տրուի, Սպարապետութեան իմաց տրուի, որպէսզի պէտք եղածը գործադրուի։»

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Ո՞Վ ՀՐԱՒԻՐԵՑ

Երէկուան Ազատամարտի մէջ նախորդ օրուան Արեւելքի խմբագրականին առթիւ երեւցած գրութեան ի պատասխան՝ Ազգ. Ժողովի Ա. Ատենադպիր Վ. Թէքէեան էֆ. հետեւեալ նամակը ուղղած է մեզ.

Սիրելի Օտեան,

Փառքդ բաժնել կ'ուզեմ. ուրբաթ օրուան դաւադրութեան մէջ կը պահանջեմ որ յայտնուի իմ մասնակցութիւնս, եթէ ոչ ուրիշ բանի համար՝ գէթ որպէսզի Ազատամարտի անարգութեան սիւնին (սիւնակին պիտի ըսէի) վրայ մինակդ չի մնաս. չէ՞ս կարծեր որ լաւագոյն դիրքն է կուշտուկուշտ զուարճանալու համար։

Ուրեմն, ուրբաթ մե՛նք բերել ուզեցինք ոստիկանութիւնը Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն առջեւ, մե՛նք բերել ուզեցինք, որովհետեւ գիտէինք թէ Ազատամարտ քանի մը օրէ ի վեր յայտնապէս կը գըրգռէր կոր իր ժողովուրդը՝ այդ օրը գալու և «հսկողութեան իր իրաւունքն ի գործ դնելու Ազգ. Ժողովին վրայ», որովհետեւ գիտէինք դարձեալ թէ ի՛նչ կերպով այդ ժողովուրդն ի գործ կը դնէ իր հսկողութեան իրաւունքը (յիշե՛լ Մարտ 26ի և անկէ առջի «հայի՛ր, ժողովուրդ»ի նիստերը) և որովհետեւ գիտէինք, միւս կողմէ, թէ ժողովրդեան ուրիշ ստուար զանգուած մը պիտի գար նոյն օրն Ազգ. Ժողովին ազատութիւնը պաշտպանելու, ինչ որ կրնար ցաւալի բախումի մը տեղի տալ։ Մեզի համար խիստ բնական և

ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   67

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԸՄԵԿԵՐՈՐԴ

— Բարեւ, էֆէնտի, ըսած էր գինեպանը, երբ վաճառականը իր քովէն անցած էր Աղքատախնամի գրասենեակը ուղղուելու համար։

Ղուկաս էֆէնտի՝ ակամայ՝ բարեւը առած էր։

Հաճի Թումիկի ներկայութիւնը, եկեղեցիին շրջափակին մէջ, անհաճոյ տպաւորութիւն մը ըրած էր Աղքատախնամի նախագահին վրայ։

— Ինչո՞ւ եկեր բակին մէջ կը պտտէր այդպէս, խորհած էր ինքնին։

Ետքը, յիշած էր Սաթենիկի դէմ եղած հանրագրութեան պարագան, Սերգիսի ըրած դիմումը, իր տուած ու չկատարած խոստումը։ Ու ճիշդ այդ միջոցին նշմարեց ահա՛ Սերգիսն ալ որ հո՛ն բակը կը շրջէր, ինչ որ աւելցուց իր տարտամ կասկածները։

Եւ շուտաքայլ մտաւ այն դռնէն որ կ'առաջնորդէր Աղքատախնամի սենեակը տանող սանդուխը։

Վերը սովորական ամբոխը եկած խըռնուած էր, մթնոլորտը անախորժ հոտով մը ապականելով։ Ղուկաս էֆէնտի առանց պատասխանելու իրեն ուղղուած տոնկաց բարեւներուն, մտաւ սենեակէն ներս ուր արդէն հաւաքուած էին Աղքատախնամի անդամները։

— Իւալլահ այսօր շատ գործ չունինք, ըսաւ իր պաշտօնակիցները բարեւելով։

— Սովորական ընթացիկ գործեր, էֆէնտի, պատասխանեց անդամներէն մին։

— Ինչ որ է, շուտով լմնցնենք, որովհետեւ այսօր ստիպուած եմ կանուխ երթալու... փեսացուս՝ Լեւոն էֆ. Կոկիկեանը եկաւ Բարիզէն, ցերեկը մեզի պիտի ճաշէ, հիմակ ալ եկեղեցի պիտի գան աղջկանս հետ...

Եւ այս լուրը հաղորդելով յաղթական ակնարկ մը պտտցուց ներկաներուն վըրայ։

— Օ՛, աչքերնիդ լոյս ուրեմն... հարսնիքը մօ՞տ է արդեօք։

— Գալ երկուշաբթի կ'ընենք կը լմնցնենք կոր... ես թէեւ կը փափաքէի քիչ մը ատեն երկարաձգել, բայց փեսանիս կ'աճապարէ կոր, որովհետեւ Բարիզի գործերը չեն ներեր իրեն աւելի երկար ատեն հեռու մնալ... երկուշաբթի պսակը պիտի ընենք և նոյն իրիկունը շոգենաւով պիտի մեկնին...։

— Օ՜խ, շատ աղէկ, ուրեմն մեղրալուսինը ճամբորդութեան մէջ պիտի անցընեն։

— Այնպէս պիտի ըլլայ։

Ետքը խնդալով աւելցուց.

— Ճանըմ, ասոնք հիմակուան նշանածները ինչ զարմանալի են. վայրկեան մը իրարմէ հեռու չեն կրնար կոր մնալ, մեր ատենը այդպէս չէր...։

Ղուկաս էֆէնտի վստահօրէն գիտէր որ հոն եղողները իմացած էին իր մասին տարածուած լուրերը և ասոր համար այդ բացատրութիւնները հարկ դատած էր տալու։

Յարգելու համար իրենց նախագահին կամքը, ժողովականները սկսան ներկայացած նպաստընկալներու գործը շուտ շուտ կարգադրել և կնճռոտ հարցերը յաջորդ նիստին թողուլ։

Ղուկաս էֆէնտի միջոց մը ժամացոյցը նայեցաւ և դռնապանը կանչելով ըսաւ.

— Գնա՛ նայէ՛ արարողութիւնը լըմնալու մօ՞տ է։

Դռնապանը վերադարձաւ հաստատական պատասխան մը բերելով։

— Ուրեմն, էֆէնտիներ, ա՛լ վերջացընենք ու վար իջնանք, ըսաւ վաճառականը։

Իր դիտաւորութիւնն էր հո՛ն, եկեղեցիի բակին մէջ, բազմութեան դուրս ելած միջոցին, դիմաւորել աղջիկն ու փեսացուն և անոնց հետ միասին յաղթապանծ դուրս ելլել, ամենուն աչքին առջեւ։

Ժողովականները ոտքի ելան ու մեկնելու պատրաստուեցան։

Միքայէլ աղա պահ մը մօտեցաւ Ղուկաս էֆէնտիին ու, ականջին ի վար, կամացուկ մը փսփսաց.

— Էֆէնտի, սա պառաւին նորէն նպաստ մը կապէինք ու այսօր ալ ձեռքը քանի մը դրուշ տայինք... քիչ մը առաջ դուրս ելայ, վարը եկեր կը սպասէր կոր։

— Ո՞ր պառաւը, հարցուց վաճառականը։

— Իսէ՞ն սա Շուշանիկին մայրը...

— Քեզի չըսի՞ որ ատոնց խօսքը մէյ մըն ալ չպիտի ընես, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի, յօնքերը պռստելով։

Միքայէլ աղա լռեց։

— Կ'երթանք կոր, անանկ չէ՞, գոչեց էֆէնտին բարձրաձայն, սենեակէն դուրս ելլելով։

Եւ վեհափառօրէն սկսաւ վար իջնել սանդուխէն, իր ետեւը ձգած միւս ժողովականները։

Բակին մէջ անսովոր բազմութիւն մը կար։ Հաճի Թումիկի գինետան բոլոր յաճախորդները ամբողջութեամբ հո՛ն էին, շրջապատած իրենց պետը որ բանկալին մօտերը կեցած էր, իր քով ունենալով Սերգիս Սմբատեանն ու Շուշանիկի մայրը։

Ժողովուրդը արդէն սկսած էր դուրս ելլել եկեղեցիէն։

Յանկարծ ստենտորեան ձայն մը հընչեց բակին մէջ.

— Էֆէնտի՛, ինչու սա կնկան ամսականը կտրեցիք...

Հաճի Թումիկն էր որ Ղուկաս էֆէնտիի կ'ուղղէր այս խօսքերը։

Վաճառականը արհամարհական նայուածք մը ուղղեց գինեպանին և ըսաւ.

— Ժողովը լմնցաւ, եթէ ըսելիք մը ունիս գալ շաբթու հո՛ն ներկայացիր և ըսէ։

Եւ ուզեց ճամբան շարունակել։ Սակայն Հաճի Թումիկ կեցուց զայն։

— Ինծի նայէ՛, էֆէնտի, գոչեց մենք անանկ ժողով մողով չենք ճանչնար, սա խեղճ կնկան ամսականը ինչո՞ւ կտրեցիք, անոր պատասխան տուէ՛ք։

Միւս ժողովականները ուզեցին միջամտել։

— Ճանըմ, հոս տեղը չէ, կիրակի օր մը եկէ՛ք, բողոք մը ունիք նէ՝ կը նայինք...

Բայց արդէն ուրիշ կողմերէ ալ ձայներ կը բարձրանային, նախատական ու սպառնալից։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

պորզ տրամաբանութեամբ՝ մը, խորհեցանք որ ոստիկանութիւնն ստեղծուած է ճիշդ այս տեսակ պարագաներու մէջ կանխարգիլ դեր մը, իր ամէնէն օգտակար ու բարի դերը, կատարելու համար, և Մայր-Դիւանի բոլոր այն անդամները որոնք հաւաքուած էին Նորատունկեան էֆ.ի տան մէջ՝ համամիտ գտնուեցան որ Ոստիկանութենէն խնդրուի չորս ոստիկան կեցնել դրան առջեւ։

Կէտ մը մոռցեր էին սակայն. Նորատունկեան էֆէնտի մեզի հաղորդեց թէ արդէն երկու օր առաջ Ս. Պատրիարքը մարդ ղրկեր էր իրեն եւ հարցուցեր էր թէ համամի՞տ է որ Ոստիկանութեան լուր տրուի կանխաւ։ Նորատունկեան էֆ. իր մասին «այո՛» պատասխաներ է և մենք մեր կողմէ վաւերացուցած եղանք այս որոշումը՝ մեր կատարեալ համամտութիւնն յայտնելով անոր։

Այս որոշման պահուն ներկայ էր Ազգ. Ժողովին քարտուղարը՝ Տ. Արփիարեան էֆ., որ ուրբաթ օր պատմեց ի ներկայութեան շատ մը մարդոց թէ՛ Ազգ. Ժողովոյ ատենին և թէ իրիկունը Թոքաթլեանի մէջ, թէ Ս. Պատրիարքը կանչեր է փոխանորդ Ղեւոնդ վրդ. Դուրեանը, յետոյ գործակատար Գամէր էֆ. Շիրինեանը և յանձնարարեր է անոնց որ իմաց տրուի Վօյվօտայի պահականոցը և քանի մը ոստիկան խնդրուի…։ Ասիկա Բոլիշինելի գաղտնիքն է և կը զարմանամ որ Դուրեան վրդ. մինչեւ հիմա զայն հաղորդած չէ Ազատամարտին։

Արդ, Ուրբաթ ժողովի գացինք և ոստիկան չտեսանք. ի փոխարէն տեսանք Պ. Ենովք Շահէնը, որ հակառակ «կախաքայլել» ըլլալուն՝ աւելի քան երբեք կանգուն էր իր ոտքերուն վրայ, իր դաշնակցական ընկերներուն քաջալերիչ շրջանակին մէջէն, իր ձեռքն ունենալով հաւանաբար այն գաւազանը որով չաբաթ մը առաջ պատռած էր Տօքթ. Սեդրաքեանի գլուխը…։ Այս ամէնը տեսնելով բայց յիշելով մանաւանդ որ չգործադրուած որոշում մը կար, ես էր որ մեզի Պարգեւ էֆէնտի Փափազեանը երթալու և հասկնալու Փոխանորդ Ղեւոնդ վրդ. Դուրեանէ թէ ոստիկանութեան խնդիրը ի՛նչ եղած է։ Փոխանորդը հաստատապէս պատասխաներ է. բայց իրողութիւնն այն է որ ժողովն սկսելէ շատ ետքը և փողոցին մէջ հաւաքուած ամբոխը տեսնելով միայն եկեր են քանի մը ոստիկաններ որոնք պէտք զգացեր են, ետքէն, սուրիննին անցնելու…։ Անհատապէս կրնամ ցաւիլ այս վերջին պարագային առջեւ, բայց չեմ կրնար չմտածել որ արգիլուած տեղէ մը բռնի ներս մտնել ուզող խուժանը ետ մղելու համար ամենէն քաղաքակիրթ երկրին մէջ անգամ այս միջոցն է որ կը գործադրուի։ Tant mieux եթէ վիրաւորուածներ չկան բայց կրնային ալ ըլլալ, առանց որ ատոր համար Ս. Լուսաւորիչը, Մահմուտ Շէվքէթ փաշան կամ իմ հայրս պատասխանատու բռնուէին…։

Քոյդ

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

Ց. Գ. Երէկ, բարեկամ մը կը յիշեցնէր ինծի թէ՝ Օսմ. երեսփոխանական ընտրութեանց ատեն երբ Հայերն ալ կ'ընտրէին իրենց միւնթեխիպը սանիները, Հայ եկեղեցիներուն բակերը ոստիկաններ կուգային կենալ։ Այդ հսկողութեան արդիւնքով ընտրուեցաւ Զօհրապ էֆ., որ այսօր ալ, երբ Օսմ. Խորհրդարանը կը մտնէ կելլէ, ոստիկաններուն առջեւէն կ'անցնի, առանց այդ մասին ինք իր արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգալու, ո՛չ ալ այն դաշնակցականները որոնք զինքը ծափահարել կ'երթան հոն։ Եւ ոստիկանները — որոնց մէջ Հայեր ալ կան այսօր — մարդու չեն դպիր երբոր մարդ չդպիր իրենց պաշտպանել կոչուած հաստատութեան, այսինքն այս պարագային երկրին ու ազգին բարձրագոյն մարմինին…։

Վ. Թ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ ՇԻՐԱԶԻ ՄԷՋ

Թէհրանէն 26 հոկտ. թուականով կը հեռագրեն թէ Շիրազի մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուած է։

⁂ Պարսկաստանի նախորդ շահը Մէհմէտ Ալը 26 հոկտ.ի առտուն Վիէննա հասած է ուր մտադիր է չաբաթ մը մնալ։ Իրեն կ'ընկերանային երեք կիներ, երեք քարտուղարներ, երեք աղաք և քիչ թուով հետեւորդներ։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ԿԱԼԼԷՍԻ ՄԷՋ

Կալլէսի երկրին մէջ գտնուող հանքագործներուն գործադուլը որ քանի մը օրէ ի վեր կը տեւէ արդէն, հետզհետէ աւելի մտահոգութիւն պատճառող հանգամանք մը կ'առնէ։ Անցեալ գիշեր գործադուլ ընողները անդորրութիւնը խանգարեցին։ Ասոնք զանազան գործիքներ կոտրեցին, այս պատճառաւ երկու հորեր անգործածելի ըլլալու վիճակին մէջ գտնուեցան։ Կը կարծուի թէ այս փոսերուն մէջ գտնուող 400 ձիեր խեղդուած են։ Ցուցարարները ծանրապէս վիրաւորեցին բազմաթիւ ոստիկաններ։ Գործադուլին հռչակուած տեղին մէջ զինուորներ ղրկուեցան։ Ներքին գործոց նախարարը առաջարկեց միջնորդ ըլլալ գործադուլ ընողներուն և պաշտօնեաներուն միջեւ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Բարիզէն կը հեռագրեն 26 հոկտեմբեր թուականով. «Խորհրդարանին մէջ Պ. Բրիան դահլիճին ծրագիրը կարդաց, ըսելով որ կառավարութիւնը հանրապետական մեծամասնութեան ուժ պիտի տայ և աշխարհական գործերը պաշտպանելու համար օրէնքներու քուէարկութիւնը պիտի պահանջէ։ Որպէսզի անիշխանական և սապօթաժի դէպքեր չպատահին, պէտք է որ օրինական տրամադրութիւններով պատժուին այդ տեսակ դէպքերու հեղինակները։ Զէնք չպիտի դպցուի սէնտիքաներու ազատութեան։ Բայց կառավարութիւնը չպիտի ներէ որ սէնտիքաները քաղաքական գործեր կատարեն և պիտի պահանջէ որ միջոցներ ձեռք առնուին որպէսզի գործադուլի պարագային հանրային գործերը ու սպասարկութիւնները ապահովուած մնան։ Կառավարութիւնը որոշած է զօրացնել երկրին զինուորական ուժը, որ միակ երաշխաւորութիւնն է միջազգային խաղաղութեան. պիտի պահանջուի նաեւ Խորհրդարանէն որ նաւային ծրագիրը քուէարկուի։

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ՄԷՋ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Բրիւքսէլէն հոկտ. 26 թուականով կը հեռագրեն. «Ալպէր թագաւորը այսօր գահաճառով մը բացաւ Խորհրդարանը։ Գահաճառին ընթերցումէն առաջ, ընկերվարականները սկսան աղմկալից ցոյցեր ընել, «ընդհ. քուէարկութիւն» և «Խորհրդարանին լուծումը» պոռալով. միւս նստարաններէն ալ «Կեցցէ՛ թագաւորը» պոռացին, այնպէս որ այս աղաղակը խափանեց միւսը։ Աղմուկն ու շփոթութիւնը քառորդ ժամ մը տեւեց, ուրկէ վերջը թագաւորը՝ գահին վրայ նստած՝ իր գահաճառը կարդաց։ Խորհրդարանին մէջ տիրող աղմուկն ու շփոթութիւնը հետզհետէ ծանրացաւ այնպէս որ թուղթէ գնդակներ նետուեցան դէպի թագաւորին գահն ու նախարարներուն նստած թիկնաթոռները։ Այս միջոցին թագաւորը շատ պայրացած կ'երեւար։ Խորհրդարանին նիստէն վերջը հակակղեր ցոյցերը շարունակուեցան կատարուիլ փողոցին մէջ։

⁂ Առջի գիշեր Բրիւսէլի միջազգային ցուցահանդէսը փակուեցաւ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Վերջնական համաձայնութիւն մը կնքուած է անգլիական, ֆրանսական և հելլէն կառավարութեանց միջեւ, որպէսզի Յունաստանի ցամաքային ու ծովային բանակները վերակազմելու համար բարձրաստիճան սպաներ ղրկուին Յունաստան։

⁂ Թրիպունայի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է արտաքին գործերու նախարար Պ. Կրիբարիսի հետ։ Յունաստանի և Թուրքիոյ յարաբերութեանց մասին նախարարը յայտարարած է թէ այդ յարաբերութիւնները այսօր գոհացուցիչ են և յայտնի է որ հելլէն կառավարութեան բոլոր ջանքերը պիտի ձգտին ներկայ կացութիւնը աւելի լաւագոյն վիճակի մը հասցնելու։ Հելլէն նախարարը, պօյքօթին վրայ խօսելով ըսած է թէ որոշուած է որ պիտի դադրի քիչ ատենէն, որովհետեւ պօյքօթը ո՛չ միայն Յունաստանի այլ և Թուրքիոյ շահերուն համար վնասակար է։ Պ. Կրիբարիս աւարտած է խօսքը, ըսելով որ օսմ. կառավարութեան և Պոլսոյ Պատրիարքարանին միջեւ տիրող վէճն ալ հարթուելու վրայ է։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Վիէննայէն կը հեռագրեն հոկտ. 26 թուականով. «Այսօր Աւստրիոյ Պատուիրակութեանց ժողովը լիագումար նիստի մը մէջ վիճաբանութեան ենթարկեց արտաքին գործերու նախարարութեան ելմտացոյցը։ Սլաւական Միութենէն Պ. Սուսթէրսիչ ըսաւ թէ պէտք է մաքսային միութիւն հաստատել Աւստրիոյ և Պալքանեան պետութիւններուն միջեւ։ Ասիկա ընելու համար, ըսաւ, պէտք է Աւստրիա-Հունգարիա պալքանեան ժողովուրդներուն համակրութիւնը շահի։ Պ. Մասարիք յայտարարեց թէ երկրին հետեւած օտար քաղաքականութիւնը պէտք է անկախ ըլլայ։ Աւստրիոյ սլաւ ժողովուրդները չեն կրնար երբեք համամիտ ըլլալ պրուսական քաղաքականութեան որ Բօլոնիացիներն ու Չէխերը կը հալածէ։ Յառաջիկայ նիստը վաղը (երէկ) պիտի կատարուի։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ ՄԸ

Ֆէմինիսթները գոհունակութեամբ պիտի իմանան թէ Անգլիա կիներու քննիչ յանձնախումբ մը կարգելու փորձը կատարած է։ Կարուհի մը դատարանին բողոքեց, ըսելով որ իր մէկ յաճախորդուհին չի վճարեր իր շինել տուած շրջազգեստին արժէքը։ Յաճախորդուհին պատասխանեց թէ շրջազգեստը աղէկ շինուած չէ և իր ըսածը ապացուցանելու համար աւելցուց թէ դատաւորներուն ներկայութեանը իսկ պիտի փորձէ զայն։ Դատաւորը պատշաճ չդատեց որ կինը իրենց ներկայութեանը հագնի զգեստը։ Ներկայ եղող կիներէն խնդրեց որ այդ կնոջ հետ սենեակ մը քաշուին և քննեն զգեստը, որպէսզի կարենան ըսել թէ թերութիւն մը ունի՞ կամ ոչ։ Կիները անշուշտ դատաւորներէն աղէկ պիտի հասկնային ասիկա. ուստի ներկայ եղող բոլոր կիները խորհրդակցութեան սենեակը մտան և սկսան շրջազգեստը փորձել։ Խորհրդակցութիւնը կատարելէ ետքը, երբ վերադարձան, մեծամասնութիւնը եզրակացուց թէ շրջազգեստը շատ երկայն էր, բայց կարելի էր դարմանել այդ պակասութիւնը։ Ասոր վրայ, դատաւորը յայտարարեց թէ վճիռը այն ատեն պիտի տրուի, երբ դերձակուհին անհրաժեշտը կամ գէթ կարելին ի գործ դնէ, լրացնելու համար շրջազգեստին թերին։

ՈՒՍԱՆՈՂԸ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Մունիխի հասարակաց կարծիքը այս պահուս զբաղած է առեւանգումի մը խնդրովը որուն հերոսուհին Ֆիւգկէր կոմսուհին է որ գերման ամենէն հին ընտանիքներէն մէկուն կը պատկանի։ Կոմսուհիին անհետացումը քանի մը օր առաջ տեղի ունեցաւ այնպիսի պարագաներու մէջ, որոնք կը ցուցնեն թէ երիտասարդ կոմսուհիին հաւանութեամբը կատարուած է փախուստը։ Իր ուսուցիչը, Բլօցել ուսանողը իրիկուան դէմ ներկայացաւ Ֆիւկէր ընտանիքին տունը և ուզեց իր աշակերտուհիին հետ խօսիլ, անոր դասերու մասին։ Խօսակցութիւնը փողոցին մէջ տեղի ունեցաւ. անմիջապէս օթօմօպիլ մը տարաւ դեռատի աղջիկը, որ նախապէս իրեն վերաբերող պայուսակ մը իջեցուցած էր իր ճամբու զգեստները պարունակող։ Անկից ի վեր, փախստականները անյայտ եղած են և հակառակ ոստիկանութեան կատարած խուզարկութիւններուն, չեն գտնուած։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈԼԵՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Համաճարակը դեռ մեղմացած չէ թէ՛ հոս և թէ գաւառները. բայց գէթ սա մխիթարութիւնը կայ որ աւելի չի սաստկանար Պոլսոյ պէս ազատ քաղաքի մը մէջ, ուր ի գործ դրուած նախազգուշական միջոցներն ալ անբաւական են՝ ուժգնօրէն պայքարելու համար քոլերային դէմ։ Այս պատճառաւ ժողովուրդը կարելի եղածին չափ զգուշաւոր պէտք է գտնուի, որպէս զի այդ անտախորժ հիւրը շուտ հեռանայ մեր ափերէն։

⁂ Բանակին մէջ, առջի օր, քսանըչորս ժամուան ընթացքին, քոլերայէ բռնուած են 9 զինուոր և չորս հոգի ալ մեռած են. Մալթեփէի հիւանդանոցը՝ երեք դէպք և 2 մահ, Եըլտըզի հիւանդանոցը՝ 1 դէպք. Կիւմիւշ Սույ՝ 1 դէպք և 1 մահ, Կիւլհանէ 4 դէպք և Զէյթուն Պըրունիի հիւանդանոցը՝ 1 դէպք։

⁂ Ռոտոսթոյի մէջ քոլերան մեծ աւեր կը գործէ։ Զինուորներուն մէջ հոկտ. 22էն 53 դէպք ու 22 մահ պատահած են. հոկտ. 23էն և 24էն՝ 123 դէպք և 38 մահ։ Ժողովուրդին մէջ հոկտ. 23էն 1 դէպք և 1 մահ, հոկտ. 24էն՝ 7 դէպք և մէկ մահ նախորդ վարակեալներէն։ Ոստիկան-զինուորներուն հսկողութեան տակ կը գտնուին վարակուած տուները։ Առողջապահական մարմին մը պիտի ղրկուի Ռոտոսթօ։

⁂ Առջի օր, Զաթալճայի մէջ, առտուան ժամը 4էն հովիւ մը քոլերայէ բռնուելով, իրիկուան ժամը 12էն մեռած է։

⁂ Քաղաքապետ Սուպհի պէյ, առջի օր, Բ. Դուռ երթալով, Ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյի հետ խորհրդակցեցաւ քոլերայի դէմ ձեռք առնուելիք նախազգուշական միջոցներու մասին։ Թալաթ պէյ, քաղաքապետին հետ համախորհուրդ, որոշած է այն վարժարանները փակել որոնք առողջապահիկ պայմաններէ զուրկ են։ Մէքթէպի երկրորդական վարժարանը փակուած է արդէն։ Մտադրութիւն կայ 15 օրի չափ գոցելու Օսմ. Համալսարանը, Միւլքիէն և Իրաւագիտական վարժարանը, ուր բազմաթիւ ուսանողներ կը յաճախեն։

⁂ Պասրայի և շրջականներուն մէջ, հոկտ. 14էն մինչեւ 21, քոլերայէ բռնըւածներուն թիւն է 125, 85ը մահացու։ Պաղտատի նահանգին մէջ՝ հոկտ. 18էն մինչեւ 24հոկ., 546 դէպք, 465ը մահացու։ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ և շրջականները հոկտ, 18էն մինչեւ 20հոկտ., 157 դէպք, 115ը մահացու։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Արշաւախումբին հրամանատար Սամի փաշա պատերազմական նախարարութեան կը հեռագրէ թէ զինուորագրութեան գործողութիւնները աւարտած են եւ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Սալհատ, Սուէյտա և Ահրա գաւառակներուն մէջ զօրահաշ կատարելու։ Հիւսիսային կողմն ալ զինուորագրութեան ձեռնարկուած է։ Երկու շրջուն զօրախումբեր քանի մը գիւղերու մէջ զինուորագրութեամբ և զինաթափութեամբ կզբաղին։ Նոր զինուորները ճամբայ պիտի հանուին մօտերս։

⁂ Տէրէզէյէն կը հեռագրեն թէ Սուէյտա ղրկուած զինուորները զինաթափ ըրած են հիւսիսակողմի բնակչութիւնը, որ սկսած է հնազանդութիւն յայտնել։ Շահպայի ամրոցին գրաւման հետեւանքով այդ քաղաքին բնակչութիւնը, որ Լիճայի ապառաժներուն մէջ ապաստանած էր, հնազանդութիւն յայտնելով քաղաք վերադարձած է։ Ամէն նախազգուշութիւն ձեռք առնուած է՝ ըմբոստ Տիւրզիներու հաւանական յարձակման դէմ պաշտպանելու համար զանոնք։ Միայն Նէմրայի ապստամբները փորձած են դիմադրել, բայց անոնք ալ ստիպուած են Էլ-Սէֆայի կողմը խոյս տալու։ Սամի փաշա միջոցներ ձեռք առած է անոնց դէմ։ Հօրանի բոլոր կեդրոններուն մէջ առաջ կը տարուի զինուորագրութիւնը։ 300 նոր զինուորներ հոկտ. 21էն Դամասկոս ղրկուած են։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սոպրանիէի բացումէն ի վեր, պուլկար կուսակցութեանց պետերը կարգ մը յայտարարութիւններ կ'ընեն Թուրքիոյ մասին։ Ժէօն-Թիւրք ուզելով հասկնալ թէ այդ յայտարարութիւնները ի՛նչ տպաւորութիւն ձգած են, բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը կարծիքը հարցուցած էր այդ մասին. այդ անձնաւորութիւնը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է. «Ատենէ մը ի վեր վարժուած ենք պուլկար պետական մարդոց բերնէն այդ կարգի խօսքեր լսելու, որոնք բոլորովին անտարբեր կը թողուն մեզ։ Մեր կառավարութիւնը իր ուղղութենէն չի շեղիր, որ է լաւ յարաբերութիւններ ունենալ դրացի պետութեանց հետ, երկրին շահերը պահպանելով հանդերձ։ Պուլկարիա, ինչպէս այլուր, շատ լաւ գիտեն որ բարւոք յարաբերութիւններ ունենալ կ'ուզենք։ Անոնք ալ թող միեւնոյն զգացումները տածեն և մեր ժողովրդեան մէկ մասը չգրգռեն, որ իր աշխատութիւններով պարապիլ կ'ուզէ։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Վանի կուսակալը Բ. Դուռ կը հեռագրէ թէ զինեալ Պարսիկներ Նէվշէհ-Ճէտիի (Մուսուլ) կողմէ օսմ. հողը արշաւած են։ Օսմ. պահակները ետ մղած են յարձակողները, որոնք պարսիկ զինուորներէ և հրոսախումբերէ կը բաղկանային։ Մայրաքաղաքիս պարսիկ դեսպանատան կողմէ թուրք լրագրի մը յայտարարուած է թէ Պարսկաստանի կառավարութիւնը իր հողը չի կրնար պաշտպանել, հետեւաբար իր զինուորները կարող չեն օտար հող մը արշաւելու։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Աւստրօ-Հունգարական դեսպանատունը, առջի օր, զեկոյց մը հաղորդեց Թուրքօ-պոսնական սահմանագլխին վրայ պատահած միջադէպի մասին, որուն վրայ գրած ենք արդէն։ Այդ զեկոյցին մէջ ըսուած է թէ միջադէպին առարկայ եղած վայրը, ուր կը գտնուի կիր պատրաստելու քարհանքը, աւստրիական հողին մաս կը կազմէ։ Հետեւաբար, կը յարէ զեկոյցը, թուրք զինուորներու հոն ներկայութիւնը այդ կարգի միջադէպերու պատճառ պիտի ըլլայ միշտ։ Ուստի աւստրիական դեսպանատունը կը յանձնարարէ որ թուրք կառավարութիւնը իր զինուորները ետ քաշէ այդ շրջանակէն։

ՖՕՆ ՏԷՐ ԿՈԼՑ ՓԱՇԱ

Ֆօն տէր Կօլց փաշա, որ Պոլսէն Սելանիկ գացած էր, տեղւոյն Գարապուռնի ամրութիւնները քննած է։ Զօրավարը ճամբայ ելած է դէպի Պոլիս։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Ծխախոտի ռէժիի մենավաճառի նորոգման խնդրով զբաղող յանձնաժողովը իր տեղեկագրին մէջ կ'առաջարկէ որ ծխախոտի մշակութիւնը ազատ ըլլայ և պանդրօլի դրութիւնը ընդունուի։ Այս դրութեան շնորհիւ կառավարութիւնը 750 հազար ոսկի աւելի շահ մը պիտի ունենայ։ Օսմ. Լոյդ կ'ըսէ թէ յանձնաժողովին բոլոր անդամները ծխախոտի մենավաճառը ջնջելու մասին համակարծիք են։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հանեայի պաշտպան տէրութեանց հիւպատոսները իրենց երեսփոխաններուն պաշտօնապէս յանձնարարած են որ միջադէպերու պատճառ չըլլան ժողովին մէջ։ Հիւպատոսները խորհուրդ տուած են որ իրենց քրիստոնեայ պաշտօնակիցներուն հետ աշխատին կղզիին օգտին համար։

⁂ Հանեայէն կը հեռագրեն թէ Կրետէի Ազգ. Ժողովին վերաբացումը երկուշաբթի օրուան յետաձգուած է։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գոսովայի նահանգին մէջ շրջուն զօրախումբեր կազմուած են, թոյլ չտալու համար որ պուլկար հրոսախումբեր օսմ. սահմանագլխէն ներս մտնեն։ Սահմանագլուխը անցած հրոսախումբերն ալ պիտի հալածեն։

⁂ Փաստաբան Հաքիպ պէյ Մանաստրի օսմ. քօմիթէի ակումբին մէջ բանախօսութիւն մը ընելով պախարակած է Իշթիպի ոճիրներուն հեղինակները, գազան անուանելով զանոնք։ Բանախօսը օսմ. պուլկար երեսփոխան Բանչէ Տօրէֆ էֆէնտիի խօսքը առաջ բերած է։ Այդ երեսփոխանը անցեալ տարի յայտարարած էր թէ ինք պատրաստ էր կախուելու, եթէ հրոսակութիւնը վերսկսէր Մանաստրի և Սելանիկի նահանգներուն մէջ։ Բանախօսը ցաւ յայտնած է որ Բանչէ Տօրէֆ էֆ. իր խոստումը չէ յարգած։ Հաքիպ պէյ առաջարկած է բողոքի միթինկ մը գումարել Իշթիպի ոճիրներուն դէմ, եթէ կառավարութիւնը արտօնէ։

⁂ Թասվիրը Էֆքեար կառավարութիւնը կը մեղադրէ, Մակեդոնիոյ երկաթուղիներու հելլէնահպատակ և պուլկարահպատակ պաշտօնեաները չճամբելուն համար, ազգ. ինքնապաշտպանութեան տեսակէտով։

ՍԻԼԼՈՂԼՈՒԻՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Ինչպէս ծանուցած էինք, Յունաց գրական Սիլլողոսին գոյքերը գրաւուած էին քանի մը օր առաջ, յետնեալ կալուածատուրքի պարտքը վճարուած չըլլալուն համար։ Սիլլողոսին անդամներէն ոմանք առջի օր գումարուելով որոշեցին հարկ եղած գումարը հայթայթել, անյապաղ վճարելու համար պարտքը։ Տօքթ. Լիմարաքիս Բէրայի կառավարչատունը երթալով խոստացաւ վճարումը կատարել։ Գրաւուած գոյքերը այսօր պիտի յանձնուին։

ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Եպարքոսը, առջի օր, իր բնակարանին մէջ, փոխառութեան խնդրին վրայ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ ելմտական նախարարին, Պ. Հէլֆրիխի և Պ. Կուինէնի հետ։ Երկրորդական կէտերու մասին ալ համաձայնութիւն գոյացաւ։ Յետոյ Պ. Հէլֆրիխ գերմանական դեսպանատունը երթալով, պարոն Մարշալի հետ տեսակցեցաւ։ Աւստրօ-գերման խմբակը, կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, այժմէն հինգուկէս միլիոն ոսկիի աւանս մը պիտի ընէ։ Մնացեալ եօթնուկէս միլիոնը փոխառութեան ձեւով պիտի տրուի։ Սապահ կ'ըսէ թէ պայմանագրութիւնը արդէն իսկ ստորագրուած է առջի իրիկուն։

⁂ Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ կը գրէ. «Գերմանիա այնքան հարուստ չէ որ իր պէտքերուն հանելէ զատ ուրիշի ալ դրամ հասցնէ։ Կը բաւէ մեր պետական առաջնակարգ աժեթուղթերուն վրայ ակնարկ մը ձգել, որոնք հակառակ իրենց ընծայած երաշխաւորութեան եւ բացարձակ ապահովութեան, ծանր կորուստներ պատճառած են իրենց տէրերուն։ Նոր տարուան ելեւմտութիւնը ամէնէն նպաստաւոր ժամանակամիջոցն է պետութեան եւ համայնքներու դրամական պէտքերը լրացնելու։ Արդ, 1911էն պիտի կատարուին հունգարական և թրքական փոխառութիւնները։ Այդ իրողութեան հետեւանքները չեն կրնար նպաստաւոր ըլ-

---

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

164

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՕՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԳ.

ԵՐԵՒՈՒՄԸ

Միայն կոմսը անզգած կը թուէր։ Թեթեւ կարմրութիւն մը պատած էր այտերուն կապոյտ տժգունութեան վրայ։

Մօնթէ-Քրիսթօ կոմսին քիթը կ'ընդլայնէր արիւնի հոտ առնող գազանի մը պէս, և իր շրթունքները, թեթեւօրէն անջատուած, երեւան կը բերէին ճերմակ, փոքր և սուր ակռաներ, չնագայլի մը ակռաներուն նման։

Սակայն, հակառակ այդ ամենուն, անոր դէմքը ժպտուն քաղցրութիւն մը ունէր։ Ֆրանց երբեք այդ դէմքով չէր տեսած կոմսը. մանաւանդ հիանալի էին իր սեւ աչքերը, թաւշապատ քաղցրութեամբ մը ողողուած։

Սակայն երկու մահապարտները կը շարունակէին յառաջանալ դէպի կառափնատ. ատոնք ո՛րքան յառաջանային, այնքան լաւ կը զանազանուէին դիմագիծները. Բէբբինօ քսանըչորսէն քսանըվեց տարեկան գեղեցիկ երիտասարդ մըն էր, արեւէն խանձած դէմքով, խիզախ և վայրագ նայուածքով։ Գլուխը բարձր բռնած էր և քիթը հովուն տուած էր, հասկնալու համար թէ ո՛ր կողմէն պիտի գար իր ազատարարը։

Անտրէա հաստ ու կարճահասակ մարդ մըն էր. իր դէմքը, գռեհկօրէն անգութ, տարիքը չէր յայտներ. սակայն երեսուն տարեկանի մօտ կ'երեւար։ Բանտին մէջ մօրուքը ձգած էր։ Գլուխը կ'իյնար ուսերէն մէկուն վրայ, ու սրունքները կը ծալլուէին. իր բովանդակ էութիւնը կը հնազանդէր մեքենական շարժումի մը, որուն մէջ այլեւս գոյութիւն չունէր իր կամքը։

— Կարծեմ թէ ինծի ըսիք որ մէկ մահապարտ միայն ի գործ պիտի դրուի, ըսաւ Ֆրանց, խօսքը կոմսին ուղղելով։

— Ճշմարտութիւնն ալ ատ է, պատասխանեց կոմսը պաղարիւն շեշտով։

— Բայց մահապարտները երկու են։

— Այո՛, բայց երկու մահապարտներէն մէկը մահուան կը դիմէ, իսկ միւսը դեռ երկար տարիներ պիտի ապրի։

— Ինծի այնպէս կը թուի որ անոր կեանքին ներում շնորհելու ատենը եկած է արդէն։

— Ահաւասիկ կուգայ, նայեցէք, ըսաւ կոմսը։

Արդարեւ, Բէբբինօ կառափնատին առջեւ հասած ատեն, ապաշխարող մը, որ ուշ մնացած ըլլալու երեւոյթ ունէր, զօրքերու շարքը կտրեց անցաւ անարգել. ապաշխարողը դէպի եղբայրակցութեան պետը յառաջանալով՝ չորսի ծալլուած թուղթ մը յանձնեց անոր։

Բէբբինօյի եռանդուն նայուածքը այդ մանրամասնութիւններէն և ո՛չ մէկը կորսնցուցած չէր. եղբայրակցութեան պետը պարզեց թուղթը, կարդաց զայն և յետոյ ձեռքը բարձրացուց։

— Օրհնեա՛լ է Տէր և գովեալ Նորին Սրբութիւնը, ըսաւ ան, բարձր և իմանալի ձայնով։ Մահապարտներէն մէկուն կեանքը շնորհուած է։

— Կեանքի շնորհո՜ւմ, գոչեց ժողովուրդը միաբերան։

Այդ խօսքին վրայ, Անտրէա տեղէն վեր ցատկեց և գլուխը վեր առաւ աղաղակելով.

— Որո՞ւն կեանքը շնորհուած է։

— Բէբբինոյի, մականուանեալն Ռոքքա Բրիօրիի կեանքը շնորհուած է, ըսաւ եղբայրակցութեան պետը։

Ու թուղթը տուաւ հրացանակիր զինուորներու հարիւրապետին, որ կարդալէ յետոյ, վերադարձուց։

— Բէբբինոյի կեանքը կը շնորհուի, գոչեց Անտրէա, իր թմրութեան վիճակէն արթնցած, որուն մէջ ինկած ըլլալ կը թուէր. ինչո՞ւ համար անոր կեանքը շնորհուի և իմինս՝ ո՛չ. ինծի խոստացած էին որ առաջ ան պիտի ենթարկուէր մահապատիժին. իրաւունք չունին մինակ զիս մեռցնելու. չեմ ուզեր մինակ մեռնիլ, չեմ ուզեր։

Ու երկու կրօնաւորներու թեւերէն նետանալով, սկսաւ գալարուիլ, ոռնալ, մռնչել և ապարդիւն ճիգեր ընել, ձեռքերը կաշկանդող կապերը խզելու համար։

Դահիճը իր երկու օգնականներուն նշան ըրաւ, որոնք վար ցատկելով դատապարտեալը բռնեցին։

— Ի՞նչ կայ որ, հարցուց Ֆրանց, խօսքը կոմսին ուղղելով։

Եւ որովհետեւ հռոմէական գաւառաբարբառով կը խօսուէր այդ ամէնը, Ֆրանց բան մը չէր հասկցած։

— Չե՞ք հասկնար անցած դարձածը, հարցուց կոմսը. այդ մահապարտը կատղած է որ ընկերը միասին չի մեռնիր. և թէ իրեն ձգուի՝ եղունգներովը և ակռաներովը պիտի պատառէր զայն, որպէս զի միւսը չվայելէ այն կեանքը, որմէ ինք պիտի զրկուի։ Ո՜վ մարդիկ, ո՜վ մարդիկ, կոկորդիլոսի ցեղ, կ'ըսէ Քարլ Մուր, գոչեց կոմսը, երկու բռունցքները տարածելով դէպի այդ ամբոխը. լաւ կը ճանչնամ քեզ և ամեն ատեն արժանի եղած ես քու վիճակիդ։

Անտրէա և դահիճին երկու օգնականները փոշիին մէջ կը թաւալէին. մահապարտը կ'աղաղակէր միշտ. «Պէտք է որ մեռնի։ Իրաւունք չունին միայն զիս սպաննելու։»

— Նայեցէ՛ք, նայեցէ՛ք, իրաւ որ ի՜նչքան հետաքրքրական է, շարունակեց կոմսը, երկու բարեկամներուն ձեռքէն բռնելով. ահաւասիկ մարդ մը, որ դէպի կառափնատ կը դիմէր. իրաւ է թէ վատի մը պէս պիտի մեռնէր, բայց առանց դիմադրութեան և տրտունջի. գիտէ՞ք թէ ի՛նչ բան ուժ կուտար անոր, ի՛նչ բան կը մխիթարէր զայն. գիտէ՞ք թէ ի՛նչու համար համբերութեամբ պիտի տոկար իր մահապատիժին, որովհետեւ ուրիշ մըն ալ մասնակից պիտի ըլլար և իրմէ առաջ պիտի մեռնէր։ Երկու ոչխար, երկու եզ սպանդանոց տարէք, ու անոնցմէ մէկուն հասկցուցէք թէ ընկերը չպիտի սպաննուի. ոչխարը ուրախութենէն պիտի մայէ, իսկ եզը հաճոյքէն պիտի բառաչէ. բայց մարդը զոր Աստուած իր պատկերին նման ստեղծած է, մարդը որուն վրայ Աստուած իբր գերագոյն և միակ օրէնք դրած է մերձաւորին հանդէպ սէր, մարդը որուն Աստուած ձայն մը պարգեւած է իր մտածումը յայտնելու համար, ի՛նչ պիտի ըլլայ իր առաջին աղաղակը, երբ իմանայ որ իր ընկերը ազատած է. հայհոյանք մը։ Պատի՛ւ մարդուն, որ բնութեան գլուխգործոցն է, արարչագործութեան թագաւորը։

(Շարունակելի)

լալ մեզի համար։ Մեր սեղանատրական հաստատութիւնները պարտին միջոցներ ձեռք առնել այդ բանին համար. և մեր հանրութեան մէջ այդ մասին բացուելիք մրցում մը կրնայ վնասել գերմանական արժեթղթերուն։»

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԳՈՂՑՐԱԾՈՎ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալ օր Էլմաս անուն գնչուհի մը, բարեկամուհիի մը հետ, Մեծ Շուկայ գնաց և չորս ոսկիի զանազան գնումներ ըրաւ։ Էլմաս խանութպանին առաջարկեց որ իր բարեկամուհին այդ ապրանքները ուրիշ վաճառատուն մը տանի, որպէս զի բարեկամուհիին ամուսինը Մահմուտ աղա ալ տեսնէր զանոնք։ Խանութպանը հաւանեցաւ։ Բարեկամուհիին մեկնումէն քիչ յետոյ, Էլմաս ջղաձգումներ ունեցաւ և ձեռքը փորին տարաւ։ Կապկապուած դարձաւ և սաստիկ ցաւեր ունեցողի մը երեւոյթ առաւ։ Խանութպանը վախնալով որ վաճառատունը առողջապահական շղթայի տակ կ'առնուի, խնդրեց գնչուհիէն որ հեռանայ. կինը իսկոյն հեռացաւ եւ գնաց գտաւ իր բարեկամուհին։ Փողոցին մէկ անկիւնը երկուքը մէկտեղ սկսան խնդալ։ Այդ երկու բարիծաղիկ գողուհիները, ոսկերիչի մը խանութ մտնելով նոյն խաղը ընել փորձեցին, բայց չյաջողեցան։ Խանութպանը անոնց օձիքէն բռնելով ոստիկանութեան յանձնեց։

ԹԱՏՐՈՆ ԲԸԹԻ ՇԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ
(Ռըշէ Բառնը արուեստագիտուհիին առաջնորդութեամբ)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԻՐԻԿՈՒՆ՝ (Սուաղէ տը Կալա) ի պատիւ Օր. Բառնիի, La dame aux Camélias.

Գիները սովորական են

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՊԱՂԷՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաղէշի առաջն. փոխանորդը կը գրէ Պատրիարքարան հոկտ. 5 թուով.— «Պատրիարքարանի յանձնարարութեան համաձայն տեղւոյս Խառն Ժողովը որոշեց Ընդհ. Ժողովը նիստի հրաւիրել և ձեռնարկել առաջնորդի ընտրութեանց որուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Իսկ Քաղաք. Ժողովոյ նորընտիր անդամներուն մասին հարկ եղած գործողութիւնները կատարուեցան։

** Նորընտիր կուսակալ Հագգը պէյ 8-10 օրէ ի վեր քաղաքս ժամանած է. մեծ յոյս և վստահութիւն ունինք կուսակալին արդարասիրութեան և անկողմնակալութեան վրայ։»

** Հողային խնդիրները քննելու պաշտօն ունեցող անձերը վերադառնալու խառնումով մեկնեցան քաղաքէս, բայց ինչպէս կը լսենք, արդէն Պոլիս հասած և իրենց տեղեկագիրը տուած են։ Հոս բնաւ բան մը չքննեցին և ոչ մէկ տեղեկագիր կամ խնդրագիր նկատի առին։ Այս առթիւ տեղւոյս Հայերուն կողմէ մատուցուած տեղեկագիրները և խնդրագիրները կը ղրկենք Պատրիարքարան ըստ այնմ հարկ եղածը ի գործ դնելու համար։ Խութայ Թաղ Վանք և Լորանձոր գիւղերու բնակիչները որոնք սեփհական կալուածագիրերով իրենց հողերու բացարձակ տէրերն են, քանի մը թանակալ քիւրտերու սպառնալիքին և ճնշումներուն երեսէն չեն համարձակիր նոյնիսկ հանգիստ իրենց տան մէջ բնակիլ և ճիշտ այսօր (հոկտ. 5) այդ միեւնոյն քիւրտերը գիւղին վրայ յարձակելով գործելով խեղճ բնակչութեան ամբողջ ուտելիքի պաշարը գրաւած են. այնպէս որ գիւղացիք ճարահատ իրենց ընտանիքներով միասին առաջնորդարան ապաստանեցան։ Դիմումները անօգուտ կը մնան և յանցաւորները երբեք խստութեամբ չեն պատժուիր. ժողովուրդը յուսահատ է։

** Հիզանի Սէիտ Ալի շրջականները այնքան հողային բռի գրաւումներ եղած են որ քանկը կարելի չէ պատրաստել. մէկ խօսքով հայ գիւղերը այսօր ամբողջութեամբ քիւրտերուն ձեռքն են. նմանապէս Շիրվանի մէջ։»

ԿԻՊՐՈՍԻ ՀԱՅԵՐԸ

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը խնդրեր է Պատրիարքարանէն որպէս զի Տ. Մեսրոպ վրդ.ի Լառնիքէի մէջ պաշտօնավարելուն առթիւ, առաջ եղած պաշտօնական խոչընդոտները հարթէ, դիմումներ ընելով պատկանեալ իշխանութեան մօտ։

ՑԸԼՈՒԻ ԴՈՂԵՐ

Իսահեան վարժարանի երեք փոքրիկ աղջիկներու պատահած դէպքի մասին երէկ գրած էինք ընդարձակօրէն։ Բերայի վարժարանաց տնօրէն Մարգարեան էֆ. [illegible] օր անձամբ Բերայի կառավարչատունը երթալով ներկայացաւ կառավարիչ Մուհիտտին պէյի և ներկայացուց երեք աղջիկներուն անունը և կարգ մը մանրամասնութիւններ։ Մուհիտտին պէյ խոստացաւ խիստ հսկողութիւն մը ի գործ դնել և այս առթիւ անմիջապէս թելեֆոնով հարկ եղած հրահանգները տուաւ, Թաքսիմի, Բանկալթիի և Շիշլիի ոստիկանական կայաններուն։

ԲՌՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄ

Նիքօարէն Մանուէլեան եղբարք նոտագրով դիմում ըրած են Պատրիարքարան եւ խնդրած են որ իրենց ագարակէն դուրս հանուին խալամ գաղթականները որոնք բռնի նստած են հոն և ագարակն ալ վերադարձուի իրենց։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՏԵՂԱՊԱՀԸ

Երուսաղէմի պատր. տեղապահ Դանիէլ Արքեպս. երէկ ընկերակցութեամբ պատր. փոխանորդ Սմբատ վրդ.ի և գործակատար Շիրինեան էֆ.ի, այցելութիւն տուաւ Շէյխ-իւլ-իսլամ էֆ.ին։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

«Լ'Էժիբթ»ի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— «Քաղաքիս յայտնի ելեւմտագէտ Պօղոս փաշա Նուպարի որդին Զաբէհ պէյ Նուպար այս միջոցիս Զիկագօ, Օթէլ Բօնկրէ կը գտնուի։ Նուպար պէյ տեղւոյն վրայ կ'ուսումնասիրէ տարազագործութիւնը և յոյժ հետաքրքրական ու շահեկան ճարտարարուեստներ, իր եղբօր կողմէ կառավարուած ձեռնարկներուն մէջ ներմուծելու մտօք, քիչ ատենէն Տըւվր և անկէ ալ Սան Ֆրանչիսքօ պիտի երթայ։»

ՀԱՅԱՍԷՐ ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻՆ

Հոկտ. 17ին Ռօտ Այլէնտի Միտլթաուն քաղաքին մէջ մեռաւ տիկին Ճուլիա Ուօրտ Հաու 91 տարեկան հասակին մէջ։ Ամերիկայի ամէնէն նշանաւոր կիներէն մէկն էր։ 1840էն սկսեալ մինչեւ 1876, իր ամուսնոյն մահը, իր ամուսնոյն՝ Տր. Սամուէլ Հաուի հետ միասին, անկէ ետքն ալ առանձին կատարելով անձնուիրութեամբ գործօն և անձնուրաց դեր մը ունեցած է թէ՛ Ամերիկայի և թէ՛ բոլոր աշխարհի ազատական և մարդասիրական գործերուն մէջ։ Գերիներու ազատութեան գործին մէջ նշանաւոր մասնակցութիւն ունեցած է թէ՛ իր գրիչովը եւ թէ իր հրապարակախօսութեամբը. այս առթիւ հեղինակած է «Հանրապետութեան պատերազմի երգը» որ Ամերիկայի ամէնէն նշանաւոր եւ սիրուած երգն է։ Տիկին Հաու կուսակից եղած է կիներու ազատագրութեան շարժումին և շատ մը ուրիշ ազատական ու բարենպաստ ձեռնարկութիւններու։ Տիկին Հաու եղած է Հայոց ամէնէն ջերմ և անկեղծ բարեկամը Ամերիկայի մէջ. թէ՛ խօսքով և թէ՛ գրիչով միշտ պաշտպանած է հայ դատը և գործնականապէս եղած է Հայոց ամէնէն շատ օգնողներէն մէկը։ Կոտորածներու և հալածանքներու ամէնէն տաք ատենը, երբ հայը այնչափ կ'արհամարհուէր ամէն տեղ, տիկին Հաու ամէնէն մեծ նախանձախնդրութիւնը և պաշտպանութիւնը ցոյց տուաւ հալածական հայուն։

Բաւական տարիներ նախագահը եղած է, Հայաստանի Բարեկամներու Ամերիկեան ընկերութեան, որ հայ դատը ճանչցուցած է Ամերիկայի մէջ։ Հայկական ջարդերու ատեն, երբ իր բարեկամները, ազգականները և հիացողները իր ծննդեան 77րդ տարեդարձը կը տօնէին՝ ըսած է. «Այնչափ որչափ կը փափաքիմ տեսնել որ կիները իրենց իրաւացի տեղը գրաւեն աշխարհի գործին մէջ, նոյնքան կը փափաքիմ տեսնել քրիստոնեայ աշխարհը միացած պաշտպանութեան համար իրեններուն, որ կը գտնուին ամենահեռաւոր գաւառներու և ամենաբարբարոս իշխանութիւններուն տակ։ Այնչափ կը զգամ Հայաստանի ժողովրդին տառապանքները որ կը բաղձամ երթալ դռնէ դուռ մուրալ հարուստէն և աղքատէն այնպիսի օգնութիւն մը, որ բաւական ըլլայ։ Բայց որքան աւելի լաւ պիտի ըլլար, եթէ միջոցներ ձեռք առնուէին ամբողջ աշխարհի մէջ արգիլելու համար տգէտ աւելորդապաշտութիւնը արիւնոտ խրախճանքներ ընելէ քրիստոնեայ կեանքով, ուր որ յարմար դատէ զայն։ Տայր երկինք, որ այդպիսի շարժում մը շուտով և ազդուօրէն երեւան ելնէր։»

Պօսթընի հայ ժողովրդի ներկայացուցիչները առանց հարանուանական կամ կուսակցական խտրութեան, յարգանքի լաւ արտայայտութիւն մը ըրին, գեղեցիկ մանաւանդ իր համեստութեանը մէջ, փառաւոր ծաղկեպսակ մը ղրկելով վրան գրուած Առմէնիաս թրիպութ (Հայաստանի յարգանքը)։ Այդ ծաղկեպսակը որ ամէնէն աչքառուն եղած է, և երկու թերթեր մասնաւորապէս անոր լուսանկարը դրած են, յարգանքի արտաքին արտայայտութիւնն էր։ Մենք ներքին և աւելի վսեմ յարգանք մը պիտի տայինք հայասէր այդ մեծ հոգիին եթէ գիտնայինք անկէ ներշնչումներ քաղել մեր իսկ դատին համար։ Բայց այն յարգանքը զոր մենք ըրինք և մանաւանդ կուզենք ընել, ոչ թէ անոր հայասէր մը ըլլալուն համար է միայն այլ անոր համար որ երկրի վրայ ապրող հրեշտակ մը եղած է ան, այնպիսի մաքրութեամբ, ազնուութեամբ, և մարդասիրութեամբ, որ իսկապէս երկնային են, կը գրէ «Հայրենիք»։ Իր մահուան օրը խումբ մը հայեր Ֆրէզնոյէն սա հեռագիրը ղրկեցին տիկին Հաուի ընտանիքին.— «Տիկին Ճիւլիա Ուօրտ Հաուի ընտանիքին ի Միտլթաուն, Ռօտ Այլէնտ.— Ի գնահատութիւն հանգուցեալ տիկին Ճիւլիա Ուօրտ Հաուի վսեմ ու մարդասիրական կեանքի գործունէութեանց ընդհանրապէս, և անոր ցուցուցած մարդասիրութեան մասնաւորապէս դէպի հայ ազգը իրենց ամէնէն [illegible] վիճակին մէջ, մենք ի դիմաց Ֆրէզնոյի հայոց, մեր անկեղծ ցաւակցութիւնը կը յայտնենք։»

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑԸ

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան ընդհ. ժողովոյ նիստը։ Գործ. ժողովը ներկայացուց իր երկամեայ տեղեկագիրը։ Ընդհ. ժողովը շնորհակալութեան քուէ տուաւ գնահատելով իր ժրաջան գործունէութիւնը և բարոյ. սատակարարութիւնը։ Կարդացուեցաւ նաեւ յառաջիկայ տարուան նախահաշիւը և միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։ Իր տեղեկագրին մէջ Գործ. ժողովը կը ծանուցանէր թէ բացի իր նախորդ տարուան 17 վարժարաններէն, այս տարի բացած է նաեւ երեք վարժարաններ, Հաճըն, Ալպիսթան և Թալաս, նաեւ Կարնոյ մէջ վարժուհիանոց մը։ Թալասի ծախքը պիտի վճարէ Պատրիկ Կիւլպէնկեան եղբարց կողմէ և Կարնոյ վարժուհիանոցին մէջ պիտի դասախօսեն Սանասարեան վարժարանի բրոֆէսէօռները։

Ցետոյ ժողովը նոր ընտրութեանց ձեռնարկեց և հետեւեալ արդիւնքը յառաջ եկաւ։ Ընդհ. ժողով.— Տիկնայք՝ Սեզաբին տօքթ. Շահնազ, Արուսեակ Հարենց, Օր. Աարինէ Տօնէլեան, Օր. Արաքսի Գալֆաքեան։ Գործ. ժողով.— Տիկնայք Զարուհի Գալէմքեարեան, Արշալուսի Թէօզիկ, Հայկանոյշ Մառք, Եօժէնի Տ. Ազարեան, Փարիս տօքթ. Աճէմեան, Ս. բեգնազ Մարտիկեան և Օր. Արուսեակ Թաշճեան։

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

«Ազգ. ժողովոյ 1910-1911 նստաշրջանի Ա. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 29 հոկտ., ժամը ճիշդ 7ին (Ը. Թ.), Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Նկատողութեան առնելով օրակարգի խնդիրներուն ստիպողական հանգամանքը, կը խնդրուի որ հաճիք անհրաժեշտաբար ներկայ գտնուիլ սոյն գումարման նիստին և կատարել ձեր ազգասիրական պարտականութիւնը։ Բ. Ատենապետ՝ Գարգէս Փափազեան։— ՕՐԱԿԱՐԳ. 1. Հրաժարական Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովոյ (շարունակութիւն վիճաբանութեան)։ 2. Հրաժարական Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ 3. Ընտրութիւն Մայր-Դիւանի Ազգ. Ժողովոյ։ 4. Ելեւմտացոյց Կեդր. Սնտուկի, 1910 տարւոյ, յարակից տեղեկագրով։ 5. Երեք առաջարկներ ի մասին մեթինկներու։ (Օրակարգի միւս խնդիրները կը մնան նոյնութեամբ, իրենց կարգին նկատողութեան առնուելու համար) Ատենադպիր՝ Վահան Թէքէեան։»

ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Ազգ. ժողովի նիստին օրը, Ղալաթիոյ մէջ ձերբակալուած 12 հայ երիտասարդները [illegible] իրիկուն ազատ արձակուեցան։

ԳՆԴԱԽԱՂԻ ՄՐՑՈՒՄ

Կիրակի, 24 հոկտ. Սկիւտար Խայֆային այգին տեղի ունեցաւ, Սկիւտարի Ռաֆֆի և Շիշլիի Կայծակ գլիւպի միջեւ Ֆութ-պոլի մրցում մը, 1 ու կէս ժամ տեւողութեամբ։ Կայծակ գլիւպը իրեն օժանդակ ունէր Արաքսի և Արարատի մէջէն խաղցողներ, իսկ Ռաֆֆի՝ միայն ինքն իր ընկերներով։ Յաղթող կողմը եղաւ Ռաֆֆի, երեք փառաւոր կոլերով։ Ռաֆֆի գլիւպը կը կազմեն Սկիւտարցի ուսանողներ։ Խաղին մէջ աչքի զարնող ռահվիրաներն էին, Մկրտիչ Մկրեան հիացումի արժանի, Ռօպէրթ-Գոլէճի ուսանող. Տրդատ Նշանեան՝ Կարապետեան վարժարանի ուսանող. Տիրան Խաչատուրեան, Պօղոս Նասիպեան, Միհրան Սըմբատեան և Հայկ Պամաճեան Պէրպէրեան վարժարանի ուսանողներ։ Խաղը վերջացաւ որոտագին ծափերու մէջ, մեծ բազմութեան մը ներկայութեան։

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂ

Ամսաթերթ Մանկավարժական, Գրական, Գիտական եւ Բանասիրական

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ Հայ Ուսանող միամսեայ հանդէսին Ա. թիւը հրապարակ ելած է խիստ ճոխ պարունակութեամբ և 48 երեսնոց բազկացած ստուար գիրքով։ Հայ Ուսանողը կուգայ թերին լրացնել Ազգին մէջ խիստ պէտքը զգացուած Մանկավարժական թերթի մը, որ Կարապետեան վարժարաններու անխոնջ Տնօրէնին հոգածութեան առարկայ կ'ըլլայ իր շուրջը հաւաքելով կարող մանկավարժներու և գրագէտներու խումբ մը։ Ցաջողութիւն և յարատեւութիւն կը մաղթենք։ Ա. թիւին պարունակութիւնն է. Հայ Ուսանող՝ Գ. Կարապետեան, Մանկավարժութիւն՝ Ց. Թօֆճեան, Ջուրը աղբիւրն խմել՝ Մելքոն Կիւրճեան, Կամքին կազմութիւնը՝ Մ. Անանեան, Ջեռուցում՝ Խ. Ինկիլիզեան, Ողողում (նորավէպ)՝ Է. Զօլա, Թարգմ. Ն. Թօրոսեան, Ճարտարութեան դասեր՝ Ն. Թօրոսեան, Ցպուած կջերու արքին՝ Մ. Կիւրճեան, Ես բաղձամ ըլլալ (ոտանաւոր)՝ Հայորդի, Ճգնաւորը (ոտանաւոր)՝ Արտէն-Երկաթ, Աղիստր՝ Շ., Բանաստեղծութիւններ՝ Ա. Ի.։ Պայմանները դիւրամատչելի են. Պոլսոյ համար տարեկան 20 ղրշ., գաւառներու համար՝ 25, և արտասահմանի համար՝ 6 Ֆր., ձեռքէ կը ծախուի 2 ղրշ.։ Կը գտնուի ամէն գրավաճառի և ցրուիչներու քով։ Հասցէ՝ Կարապետեան վարժարան, Սկիւտար

12 3/4

Ձմեռնային ձեր անհրաժեշտ գնումները ընելէ առաջ, լաւագոյն գործ մը կատարած կ'ըլլաք անգամ մը այցելելով ԿԻՐԻՆ ՏՕՂՏՕՒ հանրածանօթ վաճառատունները, Բերա և Պոլիս, ուր 12 30 փարայի փոխարէն կարգ մը ընտիր ապրանքներ կրնաք գնել։ Ուստի մեր ընթերցողներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք սոյն վաճառատունները այցելել։

ԹԱՏՐՈՆ

Գ. Պէնլեանի առաջնորդութեամբ կազմուած կատակերգակ Թատերախումբը այսօր՝ հինգշաբթի իրիկուն, իր երկրորդ ներկայացումը պիտի տայ, Բերա, Օտէոնի թատրոնը, իրիկուան ժամը 9ին (Ը. Ե.)։

Նախ պիտի ներկայացուի ծիծաղաշարժ քօմէտի մը. յետոյ լէպլէպիճի հօրհօր Բ. արարէն՝ Պարէք Ալլանը պիտի երգէ օր. Ռօզալիա ինչպէս նաև Բամբ Որոտանը և «ո՛ւ ինչ անոյշ»ը։ Ի վերջոյ պիտի ներկայացուի «Մենէ էն խելացին ո՛վ է» քօմէտի 3 արար և մէկ պատկեր Գ. Պէնլեանէ։ Այս քօմէտին պուլկարական, ռումանական և եգիպտական բեմերուն վրայ հարիւր անգամէ աւելի ներկայացուած և անօրինակ յաջողութիւն գտած է։ Գիները խիստ չափաւոր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Վերջին քսանչորս ժամուան ընթացքին, Պոլսոյ մէջ քոլերայէ 9 դէպքեր պատահած են, որոնց 4ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 5 հոգի մեռած են։ Այդ դէպքերը պատահած են հետեւեալ տեղերը. Ենթասպաներու վարժարանին մէջ՝ 1, գործօն բանակի զինուորներէն՝ 1, Ճէրահ Փաշա հիւանդանոցին մէջ՝ 1, Կալաթարիա՝ 4, Այաս-Փաշա՝ 1, Թաղապետութեան աւելածուներէն՝ 1. Սեպտ. 13էն մինչեւ հիմա վարակուածներուն թիւը 201ի կը հասնի, իսկ մեռեալներունը՝ 113ի։

ԱՐԻՒՆԱԼԻՑ ԿՌԻՒՆԵՐ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սքիւպէն կը հեռագրեն թէ Տրաքովայի մէջ արիւնալից ընդհարում մը կատարուած է ըմբոստ ալպանացիներու և օսմ. ջոկատի մը միջեւ, որ զանոնք կը հալածէր։ Վեց ապստամբներ սպաննուած են։ Զինուորներուն կորուստը յայտնի չէ։ Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ տեղական իշխանութեանց կողմէ զէնք կը բաժնուի Գարատաղի սահմանագլուխին վրայ հաստատուած Ալպանացիներուն, որպէս զի անոնք չկարենան օսմ. հողը մտնել։

ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Այսօր Խորհրդարանի դիւանին կողմէ հրաւիրագիրներ պիտի ուղղուին երեսփոխաններուն, որպէսզի ներկայ գտնուին Խորհրդարանին բացման օրը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի նոյեմբեր 1։

** Տէրսիմի երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյ յանձնարէն թերթի մը խմբագրին յայտարարած է թէ սխալ է այն լուրը որուն համաձայն ինք նոր կուսակցութիւն մը պիտի կազմէ, «Անկախներ» անունով։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԶՐԱՀԱՒՈՐՆԵՐԸ

Աթէնքէն հասած հեռագրի մը նայելով, մասնագիտական յանձնախումբ մը Լոնտոն գացած է՝ յանձնարարուած երկու զրահաւորները ստանալու համար։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Անգլիական դեսպանը, արձակուրդով մայրաքաղաքէս մեկնելուն առթիւ, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ երէկ։ Աւստրօ-Հունգարական դեսպանն ալ, երէկ, Սուլթանին ներկայացաւ, մայրաքաղաքս վերադառնալուն առթիւ։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հանեայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պաշտպան տէրութեանց հիւպատոսները խորհուրդ տուած են Ազգ. Ժողովի նիստերը յետաձգելու։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

		Հոկտ. 27/9
Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	99—04 1/2
» » վար գին		99—03
» » բարձր գին		99—06 1/2
» » գոցուեցաւ		99—04
Ռուս. Սրկ. բացուեցաւ	Ֆր.	213—87
» » վար գին	»	213—75
» » բարձր գին	»	214—12
» » գոցուեցաւ	»	213—87
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	13—
» Ժուխթանէ	»	8—
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—60
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	48—
» » Օսմանի.	»	1—05
Գրէտի Ֆօնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	324—
» » » նոր	»	269—
Թրամուէյ	»	59—50
Զարթրէզ	»	89—
Կ. Պոլսոյ քարաբ	»	443—50
Պանք. Օթթոմ.	Լ. Օ.	18—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—10
Օռօզտի Բանքէթ	»	15—20

ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
209, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 209
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ՊԱՏԻ ՆԿԱՐՈՒՆ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԼԻՆՔՐՈՒՍԹԱ
ԿԵՐՊԱՍԷ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ԹԻՒԼԷ ԵՒ ՍՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԻԲԻՒՐԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՆԿՈՂՆԻ ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ԳՈՐԳԵՐ
ՍԹՈՐՆԵՐ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ՊԱՐԶ
ԵՒ ՊՈՆ-ՑԱՄ
ԼԻՆՕԼԷՕՄ ԵՒ ՄՈՒՇԱՄՊԱ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ ՓԱԿ ԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ 11—20

ՄՕԼՖԷՍԻ ԵՒ ԸՆԿ. ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Պոլիս, Սուլթան Համամ Փողոց, թիւ 24
ԻՐԱԿԱՆ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ
ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹ

Սոյն կարեւոր և մեծ վաճառատունը որ իր չափաւոր գիներով հանրածանօթ դարձած է, որոշած ըլլալով այսուհետեւ մեծաքանակ վաճառումներ կատարել, իսկական ճշմարիտ լիքիտասիօն մը կազմակերպած է հետեւեալ ապրանքներուն վրայ. ամէն տեսակ Ժանեակ, Ֆանէլա, Գուլպայ, Ձեռնոց, Դօտի, Անուշահոտութիւն, Սեղմիրան, Շրջազգեստ, Մուսլին, Հովանոց, Բռէֆ Անկլէ, Պաթիսթ, Վարագոյր, Մատարօլամ, Բրդեղէն, Պլուզ, Թաւիշ, Բօնժէ, Թաֆթա, Լուիզին, Սաթէն, Ֆանթէզի Պաթիսթ, Գլխարկի Փէտուր, Գօրսէլա, Պրօտէ և ուրիշ ապրանքներ։

Ամէն անոնք որ կ'ուզեն աժան և ընտիր ապրանք գնել, պէտք է անպատճառ փութան Պոլիս, Ֆրէնգլեան խանի դիմաց գտնուող թիւ 24 վաճառատունը, ուր 31 օրուան համար մեծ լիքիտասիօն մը սարքուած է անհաւատալիօրէն աժան գիներով։ Այս վաճառատունը դիմողները անտարակոյս գոհ պիտի մեկնին, վաճառքներուն տարօրինակ աժանութիւնը և առատութիւնը տեսնելով։ Իւրաքանչիւր ապրանքի վրայ նշանակուած է գինը, յաճախորդները ազատելու համար սակարկելու ձանձրոյթէն։ Դուրսէն ամէն տեսակ ապրանքներ ալ դիւրամատչելի գիներով կ'ընդունուին։ Ուստի ջերմապէս կը յանձնարարենք այս եզական առիթէն օգուտ քաղել, սոյն անօրինակ լիքիտասիօնը կազմակերպող ՄՕԼՖԷՍԻ վաճառատունը դիմելով 2

ՏԻԿԻՆՆԵՐ
ՁԵՐ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐԸ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ
Տ. ՌՕՍԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Բերա, Վարիէթէ թատրոնին մօտ, Սիթէ տ'Ալէբի անկիւնը
Մեծ մթերք կիներու յատուկ նորաձեւ ճերմակեղէններու

Պատրաստ եւ չափու վրայ ճերմակեղէններ, որոնք անմրցելի են։
Ծանօթ.— Նորաձեւ ՍԹԷԼԼԱ սեղմիրաններու մեծ մթերք մը հասած է վաճառատունը։
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ՀԱՄՈԶՈՒՄ ԳՈՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ 15

ՃԱՇԱԿԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ

Ամենաընտիր և առաջնակարգ Հալէպ Հաթիրի անարատ իւղ, մասնաւորապէս բերուած և դիւրամատչելի գինով, կարելի է գտնել դիմելով Ղալաթիա Մահմուտիյէ Ճատտէսի, թիւ 18, Արեւելքի տպարանին առաջին յարկը՝

ԱՒԵՏԻՍ ՍԱՐԵԹՂԱՃԵԱՆԻ

ՍԽԱԼԵՑԱՅ

Մարդուն մէկը, անցեալ օր, Բերա երթալով վաճառատուն մը կ'երթայ։ Կարգ մը գնումներ կատարելէ յետոյ մարդը վաճառատունէն դուրս կ'ելլէ և ուրախութեամբ կը յառաջանայ Բերայի մայթերէն, երբ ոստիկան մը կասկածի երթալով, կը բռնէ անոր օձիքէն։ Մարդը, ինքզինքը արդարացնելու համար, վաճառատան հասցէն և ապրանքին գինը կը յայտնէ։ Ոստիկանը չուզեր հաւատալ որ այդքան աժան ըլլայ ապրանքին գինը։ Ուստի երկուքը մէկտեղ վաճառատուն կ'երթան, ուր խանութպանը կը յայտարարէ թէ այդ ապրանքը իրմէ գնուած էր խիստ աժան գնով մը։ Ոստիկանը «սխալեցա՛յ» ըսելով ներողութիւն կը խնդրէ յիշեալ անձէն։

Փութանք ըսելու որ այդ վաճառատունը, Ն. Գօզմա, կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 128, Լիւքսէմպուրկի կից։ Այդ վաճառատան մէջ իրական լիքիտասիօն մը կազմակերպուած է անհաւատալիօրէն գներով և կը ծախուին Թօհաֆիէի վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ։ 5-1

ԷՄՆԻՅԵԹ ՍԱՆՏԸՂԸ ՍԱԹԸՇ ԻԼԱՆԸ

Պէտէլը Էմլաքը մերհունէնին ճինս վէ մըգտարը. Նէվի

300ι Սկիւտարտա Պուլկուրլուտա եալընըզ Սէյիտ ճատտէսինտէ միւքէրրէ 21 նումէրօլը էլլի էքէր արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի էքի օտա էլէ ալըրճա եիւզ էքմիշ արշըն արսա իւզէրինէ մէպնի նիմ քեարկիր էքի գաթտան իպարէթ տէօրթ օտա միւշթէրէք գույու, իւչ տէօնիւմ պաղ մահալլէ վէ միւշթէմիլաթը սայիրէյի հավի պիր պաղ քէօշքիւնիւն օն էքի հիսսէ իւչ հիսսէսի։

7500 Սկիւտարտա Պուլկուրլուտա Շէքէր Գայա ճատտէսինտէ միւքէրրէր 72 նումէրօլը 7957 արշունտան իպարէթ պիր գըթա պաղ մահալլէնին թէմամը։

5250 Էյուպտա Սօֆըլար մահալլէսինտէ Հաճի պէյ սօգաղընտա 3 վէ միւքէրրէր 3 նումէրօլը 2915 արշունտան իպարէթ պիր գըթա արսանըն թէմամը։

5500 Մուամէլէ Նօ. ար 2716 սէնէտ 303 Սկիւտարտա Ալթունի զատէ մահալլէսինտէ Հաճի Իպրահիմ աղա սօգաղընտա 7 նումէրօլը 134 արշուն արսա իւզէրինէ մէպնի ախշապ իքի գաթտան իպարէթ ալթը օտա, իքի սօֆա պիր մաթպախ, պիր միւշթէրէք գույու վէ տէօրթ եիւզ արշուն պաղչէ վէ միւշթէմիլաթը սայիրէյի հավի էպնիյէ վէ կէօրիւլէ միւլք զիւյնի մուգաթաալը պիր պաղ քէօշքիւնիւն թէմամը։

Մէտեունունըն իսմի
Ֆաթիմէ Զիւհրա հանըմ

Պալէտատէ ճինս վէ նէվի իլէ մէվգի վէ միւշթէմիլաթը մուհարրէր էմլաքը ալթմըշ պիր կիւն միւտտէթլէ իհրա գըլընան միւզայէտէսի ալէնիյէ նէթիճէսինտէ լիրայի օսմանի եիւզ ղրուշ հիսապըյլա հիզալարընտա կէօսթէրիլէն ֆիյաթլարը իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ թէգարրիւր իտէրէք մուվագգաթ գարարլաշտըրըլմըշ իսէ գըլընմըշ օլմալա օնպէշ կիւն միւտտէթլէ միւզայէտէյէ վազ իտիլմիշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն օթուզ պիր կիւն միւտտէթ զարֆընտա սանտըղա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 Թըշր. էվ. 326

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐԻՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճարոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Քանատայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի ելեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.— Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Բրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուն (1899)։
5 Ոսկիի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նիօշադելի եւ Քիուի դիտարաններէն։
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթերտամ, Չիքակօ, ԵՒն., ԵՒն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մահֆազաճըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—47

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ զոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕԴԸ
ՆՈՅՆՊԷՍ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

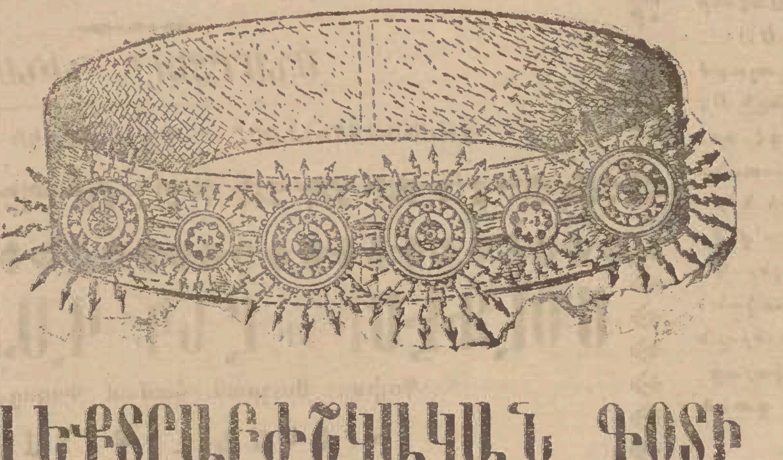

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ,
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԿՐԵՑԷՔ
ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ
ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՏՕՔԹ. ՊԻՋԱՐՏՕԼԻ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՄԲ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ
ԲՆՈՒԹԵԱՆ
ԴԱՐՄԱՆՆԵՐԸ

ՄԻԱԿ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Սեն Բիէր խան
Թիւ 25—26

Ամենէն ապահով, լաւագոյն եւ ամենաազդու դարմանն է հետեւեալ հիւանդութիւնները բուժելու համար, որոնք արեան անմաքրութենէն առաջ կուգան.— Գլխացաւ, յօդացաւ, յօդատապ յօդերու այտում, ջղացաւութիւն, խոստուք, սիաթիք, գլխի պտոյտ, ամլութիւն, անկարողութիւն, ջղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, ստամոքսի տկարութիւն, ջլախտ, աւազախտ, յիշողութեան կորուստ, նիհարութիւն, կիներու տկարացումը եւայլն։

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻԻՆ գինն է ֆրանք 40 թիւ 1, ֆրանք 50, թիւ 2, ֆրանք 75 թիւ 3։ Կը ծախուի ֆարմասի Ֆրանսէզ, Մ. Ռըպուլ, սիթէ Բուժէլի, Բերա։

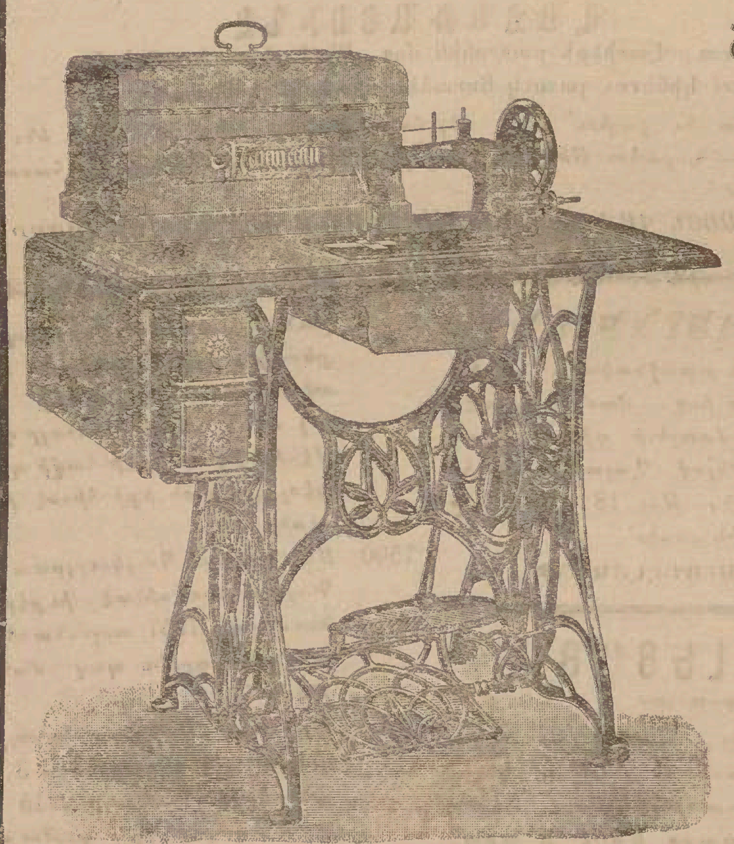

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՕՁՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւտավէնտիկեար խան, թիւ 3, 4—14, 15
Մըբէրանըց, Պէշիկթաշ, Աքարէթլէր թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու թղթափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տէլիֆզատէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼԸԻ

Սիկառի Թուղթը

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՔՈՎ
ԹԻՒ 14

Խարդախիչ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարախանիշին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ՓԱՐԻԶ
1828–1829

1828
L'UNION
DE-PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՓԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասը	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց, նպաստաւոր պայմաններ՝ ու համեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևլն. ևլն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԵՐԼԵԱՆ
[illegible] ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, [illegible] Օղլու [illegible]։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ ճէնէրալ ինշըրանս քօրբօրէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Փօլս Չըրչեարտ Լոնտրա

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛ և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացարիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻՋՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼՍՈ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՊԱԶԱՐ ՕԹՕՄԱՆ

Բ. Ա. ՔԱԼԻՆԻՔՈՍ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ, ԼԻՆԷԼԷՕՄ, ԱՆԿՈՂՆԻ ԾԱԾԿՈՑՆԵՐ,
ՍԵՂԱՆԻ ՍՓՌՈՑՆԵՐ,
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ, ԳՈՐԳԵՐ
ԲՐԴԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՆԿՈՂՆԻ ՍԱՒԱՆՆԵՐ
ԹՈՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ
Ղալաթիա, Թիւնէլի փողոց, թիւ 36 եւ 41

ԱՆՓՈՓՈԽ ԳԻՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

ԱԹԱՆԱՍ ՎԱՆՏՕՐՕ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
Ղալաթիա, Թիւնէլ փողոց Թիւ, 5
եւ Մերդեպանի փողոց, Թիւ 12

Առեւտուրի կայանութեան եւ վաճառատան հանգուցեալ տիրոջ Աթանաս Վանտօրօյի զաւակները փոքր ըլլալուն, յիշեալ վաճառատանց մէջ գտնուած բոլոր ապրանքները խիստ աժան գնով ու մեծ զեղչով ծախելու որոշում տրուած է։ Հետեւեալ ապրանքները իրենց իսկական գինին վրայ հարիւրին 40 զեղչով պիտի ծախուին.— Բրդեղէններ, ճերմակ բրդեղէններ, վիշի քումթիլ, շալիկ, ֆանելա, գուլպայ, սոնապան, սեղանի և անկողնի ծածկոցներ, կարասիներու կերպասներ, մուշամպա, լինէլէօմ, վարագոյր, թիւլ, սթօր և ուրիշ ապրանքներ։ Այս արտակարգ ու նպաստաւոր վաճառումը պիտի սկսի Նոյեմբեր 6էն։ 10—3

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԱԾ Է
Բերա, Շիտակ Ճամբայ. Թաքսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ 52 թիւ աբարդըման։

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆօնօսքօբի, պռօնքօսքօբի, էզօֆաքօսքօբի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս չակէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներուն Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պանքէ դարու, Համիտիյէ օթէլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Թաքսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, Թիւ 52 աբարդըմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ իկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 55—33

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
[illegible], Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս)
Մանճասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ [illegible] Կ. Պոլսոյ, [illegible] Թուրքիոյ ու Արեւելքի [illegible] Ատենները [illegible] 3, 6, 9, 12 ամսուան [illegible] Պանք տը Սալոնիքի [illegible] Օսմանեան [illegible]։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Աւարտեցաւ սոյն հոյակապ համայնագիտական բառագիրքը։ Կը ծախուի Մաթէոսեան գրատունը, երկու հատոր 120 ղրուշի։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	ղր.
» » » վեցամսեայ	60	»
Գաւառներու համար տարին	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ Բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումները առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանդաթօն է։